

การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554

การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษามรรณะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2554

จารุวรรณ เพียรบุญ. (2554). การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัด
สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการ
ห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน คือ 1) การมีภาวะผู้นำ
2) การจัดการในชั้นเรียน 3) การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ 4) การประสานประโยชน์ 5) การใช้
นวัตกรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและกลุ่มสาระการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553
จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ แบบสอบถามสมรรถนะการบริหารจัดการ
ห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One-Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's method)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา
กรุงเทพมหานครทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขต
ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน
มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนด้านการมีภาวะผู้นำ และด้านการจัดการในชั้นเรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการ
ห้องเรียนของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่อยู่ใน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF TEACHER' CLASSROOM MANAGEMENT COMPETENCIES IN THE
SCHOOLS UNDER YANNAWA DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Education Administration
at Srinakharinwirot University

May 2011

Jaruwan Pienboon. (2011). *A Study of Teachers' Classroom Management Competencies in the Schools under Yannawa District, Bangkok Metropolis*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof. Dr. Puongrat Kesonpat.

This research aimed at studying and comparing the teachers' classroom management competencies in the schools under Yannawa District, Bangkok Metropolis in 5 aspects: leadership, in-class management, quality communication, coordinating interests, and innovation usage. The comparisons were conducted by the teachers' work experiences and learning substance groups. The samples comprised 132 teachers in the schools under Yannawa District, Bangkok Metropolis in the B.E. 2553 academic year. The instrument used was a questionnaire on teachers' classroom management competencies. The statistics used for the data analyses comprised percentage, mean, standard deviation, One-Way Analysis of Variance and Scheffé's post hoc test.

The results revealed as follow.

1. The teachers' classroom management competencies as a whole in the schools under Yannawa District, Bangkok Metropolis was at the high level. When considered individual aspects, all 4 aspects were at the high level.

2. The comparisons of the teachers' classroom management competencies as a whole by the teachers' work experiences found no differences. When compared individual aspects, it was found that the aspects of leadership and in-class management were significantly different at .05 level. When compared the teachers' classroom management competencies as a whole and individual aspects by learning substance groups, no differences were found.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงาน
เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ของ จารุวรรณ เพียรบุญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้แนวคิดและแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบพร้อมต่าง ๆ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้อย่างต่อเนื่องจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภาภิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง กรรมการสอบสารนิพนธ์ เป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ แก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ราชนย์ บุญธิมา อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำในการทำสารนิพนธ์ อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ ประสบการณ์ ในการทำงานวิจัยที่จะช่วยให้นำไปใช้ในการพัฒนาการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องนนทรีนางสุภาภรณ์ ศัพท์เสน ศึกษาธิการเขตยานนาวา นางพรพิมล ม่วงศรีจันทร์ ส่งเสริมสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือให้ผู้วิจัย ทั้งศึกษานิเทศก์ นางโศภนา บุญยะกรัมพ ที่ร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องนนทรี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องลม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอกไม้ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปริวาส ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองใหม่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองภูมิ และขอขอบคุณคุณครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนชี้แนวทางที่ดี ตลอดจนประสาทวิชาความรู้ แก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

จรรวรณ เพ็ชรบุญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	9
สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาสำนักงานเขตยานนาวา.....	13
มาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ.....	16
สมรรถนะจัดการบริหารจัดการห้องเรียน.....	25
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
งานวิจัยในประเทศ.....	66
งานวิจัยต่างประเทศ.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	90
อภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	105
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค สรุปการประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	113
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
2 ความถี่และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน.....	77
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน จำแนกตาม ภาพรวมและรายด้าน.....	78
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของ ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการมีภาวะผู้นำ จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ.....	79
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของ ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการชั้น เรียน จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ.....	80
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารอย่างมี คุณภาพ จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ.....	81
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการประสาน ประโยชน์ จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ.....	82
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการนำนวัตกรรม ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ.....	83
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน จำแนกตาม ประเภทการทำงาน.....	84
10 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของ ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภท การทำงาน.....	85
11 ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการมีภาวะผู้นำ จำแนกตาม ประเภทการทำงาน.....	86

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการในชั้นเรียน จำแนก ตามประสบการณ์การทำงาน	86
13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของ ครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้.....	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 โครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 เป็นการแสดงเจตนารมณ์และความพยายามที่จะปฏิรูปการศึกษาไทย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์ อันมีผลต่อการปฏิบัติยิ่งกว่านโยบายในสาระสำคัญหลายประการ เช่น มาตรฐานด้านคุณภาพการศึกษา ด้านบริหารและสนับสนุนทางการศึกษา ด้านทรัพยากร และด้านการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูนับเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จตามคาดหวัง (วันชัย ดนัยโมณฑ.2543: 20-31) ในหมวด7 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ได้เน้นให้มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546:30)

การจัดการศึกษาภายใต้กรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ครู ถือว่าเป็นบุคคลสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนด เป้าหมายของการจัดการศึกษา จึงต้องพยายามพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต และความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (ชนัท ธาตุทอง.2552: 3)

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 โดยผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องนำมาตรฐานวิชาชีพเป็นหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพครูสภา มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาได้กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน มาตรฐานความรู้ ประกอบด้วย ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและการประเมินผลการศึกษา การบริหารจัดการห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษา และความเป็นครู มาตรฐานความรู้ด้านการบริหารจัดการห้องเรียน ครูผู้สอนจะต้องมีสมรรถนะ

5 ด้าน คือ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ.2548 : 41-43)

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการห้องเรียนไม่ว่าในเรื่องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลายวิธี การจัดบรรยากาศในการเรียน การใช้อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน หากครูผู้สอนมีมาตรฐานวิชาชีพผลิตผลที่ผลิตออกมากก็จะมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่พัฒนาคน เพื่อพัฒนาสังคม หากครูผู้สอนไม่สามารถบริหารจัดการได้ ก็จะพบกับความล้มเหลวในการจัดการภายในห้องเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีความสามารถในเรื่องเหล่านี้คือความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลที่เกิดแก่ผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ในการทำงานของนักเรียนร่วมกันปรึกษาหารือ การตัดสินใจ การปฏิบัติงานร่วมกัน นอกจากความสามารถด้านการสอนของครูแล้ว ยังมีเรื่องที่ครูผู้สอนต้องสามารถจัดการให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุขในชั้นเรียน เช่น การจัดสภาพห้องเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดี การจัดมุมความรู้ในชั้นเรียน การจัดกลุ่มการเรียน กลุ่มการฝึกปฏิบัติงาน การสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน ดูแลภายในห้องเรียน การจัดสื่อการสอน การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าห้องสอน การที่ผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนรู้ ต้องมีปัจจัยอย่างอื่นที่ครูผู้สอนต้องมี เช่น การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การสอนของครูต้องรู้จักนำวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอน การที่ผู้เรียนสนใจพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้จากนวัตกรรมและเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ผู้สอนต้องหาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ (เบญญพร มหาพิรุณ. 2541: 75)

สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนแล้วเข้าใจยิ่งขึ้นก็คือการสื่อสาร ครูผู้สอนต้องมีความสามารถสื่อสารแล้วทำให้ผู้รับข่าวสารเข้าใจตรงกัน การสื่อสารต้องสั้น กระชับรัด เข้าใจง่าย รัดกุม การที่จะช่วยให้ผู้เรียนและครูผู้สอนได้รับรู้เรื่องราวร่วมกัน มีความเข้าใจตรงกัน ครูต้องรู้วิธีการสื่อสารที่ดี นอกจากนั้นแล้วครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการประสานงาน เพื่อประสานประโยชน์ระหว่างผู้ปกครองกับครู ครูกับครู ครูกับนักเรียน เช่น ครูกับผู้ปกครอง ครูต้องคอยแจ้งข่าวสารของโรงเรียนแจ้งพฤติกรรมความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบ

ดังนั้นครูผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาประเทศ และสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรต้องเป็นแบบอย่างในหลายๆด้าน เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นระบบ รู้จักใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ในการทำงานของนักเรียน ร่วมกันปรึกษาหารือ การตัดสินใจ การปฏิบัติงานร่วมกัน และสิ่งหนึ่งที่ครู ควรต้องให้กับนักเรียนนั่นก็คือการสร้างแรงจูงใจ การเสริมแรง เพราะแรงจูงใจจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ การเสริมแรงมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นครูควรระวังการใช้การเสริมแรงเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการคำชมมากกว่าคำตำหนิ นอกจากความสามารถในด้านการเรียนการสอนแล้ว ครูผู้สอนสามารถจัดการให้

ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุขในชั้นเรียน เช่น การจัดสภาพห้องเรียน ให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดี การจัดมุมความรู้ในชั้นเรียน การจัดสื่อการสอน การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆมาช่วยสร้างความสนใจในการใฝ่รู้ของนักผู้มากยิ่งขึ้น ครูนับว่าเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย แต่ในปัจจุบันยังพบว่าครูบางจำนวนยังขาดทักษะในการบริหารจัดการห้องเรียน ขาดทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการจัดการในชั้นเรียน ทักษะการสื่อสาร การประสานประโยชน์ และการใช้นวัตกรรม จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูเพื่อเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดกับตัวครูและเกิดประสิทธิผลกับตัวผู้เรียน

กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนในสังกัด 436 โรงเรียน โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการจัดการศึกษา (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2548ก: 2) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรปรับปรุงระบบ การบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดีขึ้นและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. 2545: 117)

สำนักงานเขตยานนาวา เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 6 โรงเรียน จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวาเป็นเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มที่ 11 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จัดทำแผนพัฒนาของเครือข่ายที่ 11 โดยมีการประชุมคณะผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้ ครูจำนวนหนึ่งมีทักษะความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการห้องเรียน ครูมีทักษะภาวะผู้นำ ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการในชั้นเรียน ครูมีการสื่อสารที่ดี ครูมีการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ ครูมีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งข้อความที่กล่าวมาข้างต้นนั้นครูบางท่านต้องได้รับการพัฒนา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูเพื่อให้เข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพครูตามข้อบังคับของคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. 2551-2554: 6)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน การบริหารครูด้านการบริหารจัดการห้องเรียน เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการบริหารจัดการห้องเรียนและพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน คือ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และ กลุ่มสาระการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับปรุง พัฒนาตนเอง และใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาบุคลากรในการบริหารจัดการห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน 5 ด้าน คือ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ และการใช้นวัตกรรม

2. ประชากร

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 184 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 132 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นจึงสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ จำแนกเป็น

3.1.1 ประสบการณ์ทำงาน

3.1.1.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.1.1.2 ตั้งแต่ 10 - 20 ปี

3.1.1.3 20 ปีขึ้นไป

3.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

3.1.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก

3.1.2.1.1 ภาษาไทย

3.1.2.1.2 คณิตศาสตร์

3.1.2.1.3 วิทยาศาสตร์

3.1.2.1.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1.2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้เสริม

3.1.2.2.1 สุขศึกษาและพลศึกษา

3.1.2.2.2 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.1.2.2.3 ศิลปะ

3.1.2.2.4 ภาษาต่างประเทศ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ สร้างผลงานได้โดดเด่น กว่าบุคคลอื่นและเกิดผลงานสูงสุดตามที่องค์กรต้องการ

2. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการห้องเรียน หมายถึง ระดับความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ซึ่งครูต้องมีสมรรถนะ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 การมีภาวะผู้นำ หมายถึง ระดับความสามารถของครูที่ปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนอันเป็นผลทำให้เกิด การสร้างสรรค์ ศรัทธา ความกลมเกลียว ความร่วมมือร่วมใจ ภาวะดีหรือร้อนให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน การสร้างแรงจูงใจในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

2.2 การจัดการในชั้นเรียน หมายถึง ระดับความสามารถ ในการบริหารจัดการในชั้นเรียน ด้านการจัดเตรียมสภาพห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรม สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน การจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียน การกำกับดูแลชั้นเรียน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

2.3 การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ หมายถึง ระดับความสามารถในการสื่อสารของครูในชั้นเรียน โดยการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอาจเป็นในรูปแบบคำพูด ตัวอักษร สัญลักษณ์ที่ชัดเจน ถูกต้อง และเข้าใจง่าย ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความเข้าใจที่ตรงกันสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

2.4 การประสานประโยชน์ หมายถึง ระดับความสามารถของครูผู้สอนจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกำกับควบคุมดูแล ให้ความช่วยเหลือ ควบคุมพฤติกรรม ชี้แนะแนวทาง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจ การประสานสัมพันธ์กับเพื่อนครูให้ความช่วยเหลือในด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอน การประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาของผู้เรียน รายงานผลการเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น

2.5 การใช้นวัตกรรม หมายถึง ระดับความสามารถของครูผู้สอนในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ ในกระบวนการเรียนการสอน ผลผลิตที่ทันสมัย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

3. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

4. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1) น้อยกว่า 10 ปี 2) ตั้งแต่ 10 - 20 ปี 3) 20 ปี ขึ้นไป

5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง รายวิชาที่ครูผู้สอนได้รับมอบหมายจากทางสถานศึกษาให้รับผิดชอบทำการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มสาระคือ

5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้เสริม หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำ งานอย่างสร้างสรรค์ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ

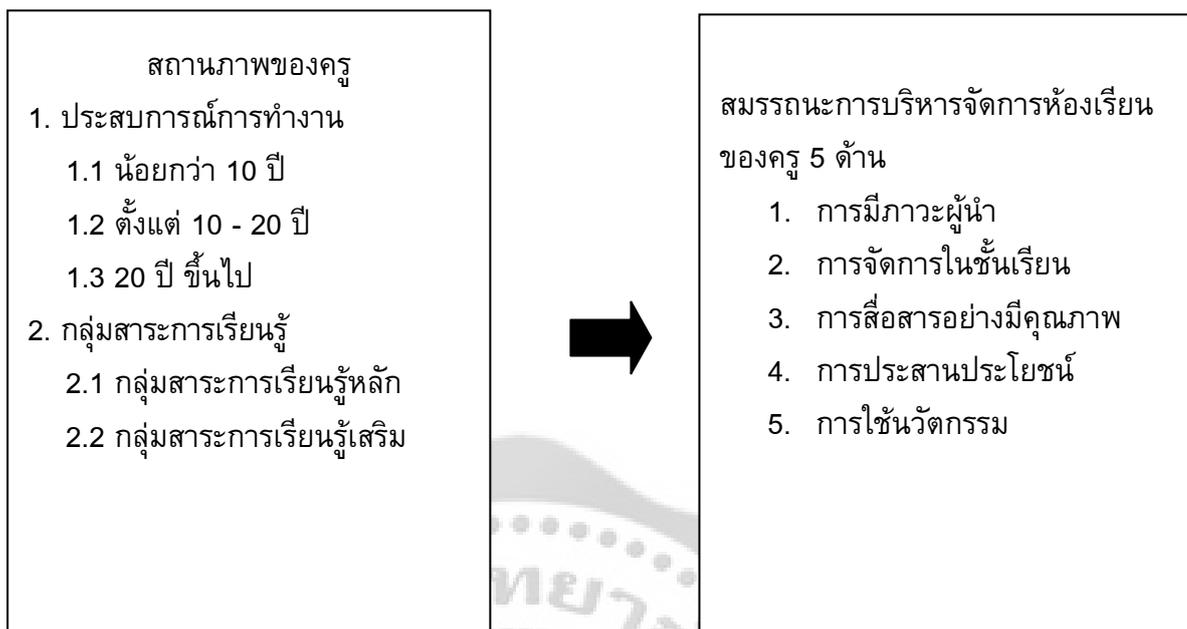
6. โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในกำกับดูแลของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดช่องลม โรงเรียนวัดช่องนนทรี โรงเรียนวัดดอกไม้ โรงเรียนวัดปริวาส โรงเรียนวัดคลองใหม่ และโรงเรียนวัดคลองภูมิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาประกอบด้วยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน ผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพจะต้องมีมาตรฐานตามที่กำหนด จึงจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และเมื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้วจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน

สำนักเลขาธิการคุรุสภา (2548: 6-9) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาว่าด้วยมาตรฐานความรู้ในการบริหารจัดการห้องเรียนผู้ประกอบการวิชาชีพครูต้องมีความรู้และสมรรถนะดังนี้ คือ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม

จากแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ผู้วิจัยสนใจศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้านดังกล่าว เป็นตัวแปรตามในการวิจัย และตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระเป็นสถานภาพของครูผู้สอน ด้านประสบการณ์ทำงานจากการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ ชินกะธรรม (2550: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของข้าราชการครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพะล่าน กองโพน ศูนย์ที่ 16 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและทุกด้านสูงกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 15 ปี ด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา (5) สุขศึกษา (6) การงานอาชีพ (7) ศิลปะ (8) ภาษาต่างประเทศ ซึ่งแบ่งตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน

2. สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
2. การจัดการศึกษาของ สำนักงานเขตยานนาวา
3. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
  - 3.1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์
  - 3.2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน
  - 3.3 มาตรฐานการปฏิบัติตน
4. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการห้องเรียน
  - 4.1 การมีภาวะผู้นำ
  - 4.2 การจัดการในชั้นเรียน
  - 4.3 การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ
  - 4.4 การประสานประโยชน์
  - 4.5 การใช้นวัตกรรม
5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ
  - 5.1 ประสบการณ์การทำงาน
  - 5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทหนึ่งคือการจัดการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ มีสำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการศึกษา โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 436 โรงเรียนซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2551: 1)ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 รวมถึงนโยบายของรัฐในด้านการจัดการศึกษา และนโยบายของคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร โดย

กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหาร การเรียน การสอนส่งเสริมให้มีการสอนภาษาต่างประเทศ โดยครูชาวต่างประเทศ พัฒนาโรงเรียนด้วยระบบเครือข่ายโรงเรียน โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน(สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2553: 3)

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ 2515 . ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 หน่วยงาน คือ เทศบาล นครหลวงและองค์การบริหารนครหลวงกรุงธนบุรี ซึ่งหน่วยงานทั้งสองถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ .2514 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และ 25 ปัจจุบันการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 (21) 9 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ 2528 .โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับและหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.2552: 3-4)

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น

1.1 จัดอยู่ในรูปของอนุบาลศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา และสำนักงานเขต โดยเปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1– 2 ซึ่งเปิดสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.2 จัดอยู่ในรูปศูนย์เลี้ยงดูเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็ก อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนแก่ชุมชนที่เปิดดำเนินการ และสำนักอนามัย ซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวันและให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา และสำนักงานเขต มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 431 โรงเรียน จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 436 โรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่กระจายทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งเปิดสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 69 โรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษาและสำนักงานเขต และได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยแยกออกจากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4โรงเรียน คือ โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร โรงเรียนมัธยมนาคราวันอูปถัมภ์ เขตสวนหลวง และโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ

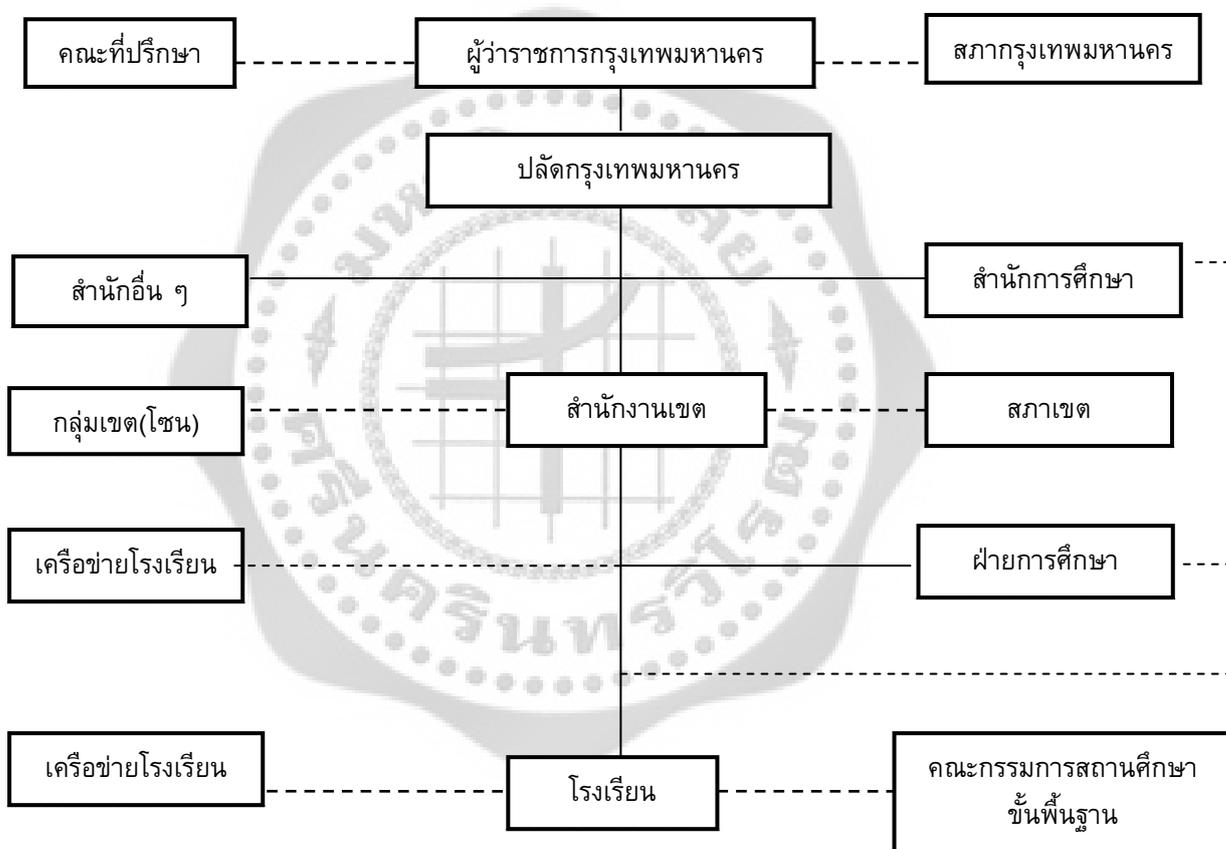
4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร

5. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรบอาชีพพระยะสันในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และการให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

โรงเรียนผู้ใหญ่วัดให้แก่งกลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

โครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

การบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครในส่วนของการประถมศึกษาจัดในลักษณะของสายการบังคับบัญชา ซึ่งผู้มีอำนาจคือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตและโรงเรียนตามลำดับ โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นฝ่ายอำนวยการหรือหน่วยงานที่ปรึกษาส่งเสริมสนับสนุนในระดับกรุงเทพมหานคร และฝ่ายการศึกษาเป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกันในระดับสำนักงานเขต ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ที่มา: สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2552). รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร. หน้า6

นโยบายด้านการศึกษารองกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของโรงเรียนมาตรฐานคุณภาพทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับกรุงเทพมหานคร และระดับการปฏิบัติคือโรงเรียน ใน 3 ประการ ได้แก่ 1)ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ และ 3)ด้านผลผลิต (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2551: 5) ซึ่งกำหนดจุดเน้นสำคัญในเรื่อง การให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็น “มหานครแห่งการเรียนรู้”(สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2551: 4)รวมถึงการพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งการออกแบบอาคาร การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย ความปลอดภัย ส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งมีกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนได้ตามศักยภาพ มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ครอบคลุมในทุกด้าน เพื่อหล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็น “คนเก่ง คนดี มีความสุข และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ”ด้วยการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านความรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2551: 6) ภายใต้วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา. 2551: 18)

วิสัยทัศน์ กรุงเทพฯของเรา เยาวชนและคนทุกวัยมีความรู้คู่คุณธรรม

ยุทธศาสตร์ พัฒนาการให้บริการการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ

กลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ในแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2549:8)

1. จัดการเรียนการสอนสำหรับพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมตามพัฒนาการอย่างสมวัย เพื่อให้มีพื้นฐานที่ดีสำหรับการศึกษาระดับถัดไป
2. จัดบริการทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเพียงพอและสอดคล้องความต้องการของชุมชน ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมท้องถิ่น และให้มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน พร้อมพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
3. พัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
4. พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่สูงขึ้น รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาเครือข่ายสำหรับแลกเปลี่ยนวิชาการ ประสบการณ์ และเทคนิคการจัดการการสอนทั้งในระดับ กรุงเทพมหานคร ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

5. มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสู่กระบวนการเรียนการสอน โดยอาจอยู่ในรูปของสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา
7. ส่งเสริมการวิจัยทุกระดับ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การจัดการศึกษา และให้ได้ผลงานที่สามารถนำมาเผยแพร่ใช้ประโยชน์ได้

2. การจัดการศึกษาของ สำนักงานเขตยานนาวา

สำนักงานเขตยานนาวา ตั้งอยู่เลขที่ 209/1 ถนนนราธิวาสราชนครินทร์ แขวง ชองนนทรี เขตยานนาวา มีโรงเรียนในสังกัด 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดช่องลม โรงเรียนวัดชองนนทรี โรงเรียนวัดดอกไม้ โรงเรียนวัดปริวาส โรงเรียนวัดคลองใหม่ และโรงเรียนวัดคลองภูมิ

2.1 การจัดการศึกษา

สำนักงานเขตยานนาวา เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 6 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนเครือข่ายที่ 11 มีจำนวนข้าราชการครู 184 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (สำนักงานเขตยานนาวา .2553: 3)

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา มีจำนวน 6 โรงเรียน มีสำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัด ได้ยึดแนวทางในการจัดการศึกษา ตามนโยบายกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงได้มีการประชุมผู้บริหารในโรงเรียนเครือข่ายที่ 11 สำนักงานเขตยานนาวา เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์โรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานคร ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานเขตยานนาวา. 2553: 22-23)

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นจัดการศึกษาให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น เน้นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาครูมืออาชีพ ด้วยการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม

พันธกิจ

1. ส่งเสริมคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาให้มีมาตรฐาน
2. พัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้
4. พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ
5. พัฒนาระบบการบริหารงานเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยโดยได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน

เป้าประสงค์

1. โรงเรียนทุกโรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับดีเยี่ยม
2. โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. โรงเรียนทุกโรงเรียนเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้
4. ระบบการบริหารงานเครือข่ายมีประสิทธิภาพและทันสมัย
5. บุคลากรในโรงเรียนทุกโรงเรียนเป็นครูมืออาชีพและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
6. ระบบการบริหารงานเครือข่ายมีประสิทธิภาพและทันสมัย
7. โรงเรียนทุกโรงเรียนในเครือข่ายมีการสนับสนุนและความร่วมมือทั้งภาครัฐและ

เอกชนในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การประกันคุณภาพทางการศึกษา

การสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศทั้งเครือข่าย

การจัดสร้างระบบวัดผลประเมินผลของเครือข่าย

การจัดทำหลักสูตรของเครือข่ายให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

มาตรฐานการวัดและประเมินผล

การประกันคุณภาพสถานศึกษา

ส่งเสริมและพัฒนาทักษะผู้รับการประเมิน ด้านการประกันคุณภาพสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จัดการเรียนการสอนแบบ Mind Mapping

จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคิดวิเคราะห์

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม

การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ

การใช้นวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการในชั้นเรียน

การสื่อสารกับผู้เรียน

การจัดทำแผนการเรียนรู้

การวิจัยในชั้นเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

พัฒนาและสร้างแหล่งเรียนรู้

สร้างคลังข้อสอบให้มีมาตรฐาน
พัฒนาและสร้างสื่อเทคโนโลยี
การพัฒนาห้องสมุดออนไลน์
ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ศูนย์ E.M.
สวนพฤกษศาสตร์
พัฒนาปลอดภัยเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบการบริหารงานเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ
พัฒนาระบบสารสนเทศ
ระบบความปลอดภัยในโรงเรียน
การบริหารโดยใช้หลักประกันคุณภาพโดยยึดมาตรฐานการศึกษา
การบริหารโดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ
ระบบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

แผนงานและโครงการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในห้องเรียน

โรงเรียนเครือข่ายที่ 11 สำนักงานเขตยานนาวา ได้มีการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดโครงการต่างๆ เพื่ออบรมครูให้มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนดังนี้ (สำนักงานเขตยานนาวา.2553:25-23)

1. แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา
  - อบรมเชิงปฏิบัติการบริหารจัดการความรู้
  - อบรมการประกันคุณภาพการศึกษา
  - อบรมเครื่องมือการวัดผลประเมินผล
2. แผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
  - อบรมเทคนิคกระบวนการสอนแบบคิดวิเคราะห์
  - อบรมพัฒนาทักษะการอ่านเขียนภาษาไทย
  - สัมมนา ศึกษาดูงาน
3. แผนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้เป็นครูมืออาชีพ
  - อบรมพัฒนาครูแกนนำเพื่อเป็นต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้
  - อบรมการผลิตสื่อและเอกสารประกอบการสอน
  - อบรมด้านการใช้เทคโนโลยี ทำโปรแกรม การเผยแพร่ผลงานทางเว็บไซต์

จากยุทธศาสตร์และแผนงานการพัฒนา ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 11 สำนักงานเขตยานนาวา ที่กล่าวข้างต้น ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ มีผลโดยตรงต่อสมรรถนะการบริหารจัดการ

ห้องเรียนของครูสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 1 การประกันคุณภาพทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบการบริหารงานเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นส่วนสนับสนุนครูในการบริหารจัดการห้องเรียน

3. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 อาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (11) (จ) (ฉ) มาตรา 49 และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้ออกข้อบังคับใช้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ ตอบสังคมได้ว่า การที่กฎหมายให้ความสำคัญวิชาชีพทางการศึกษา และกำหนดให้เป็นวิชาชีพที่ควบคุมนั้น เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ ต้องใช้ทฤษฎี ทักษะและความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ ดังนี้

“วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆรวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และ อุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ

“ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

“ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา ปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

“มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้อง

ประพจน์ปฏิบัติตาม ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

“มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้

“มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงพฤติกรรมกรปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝน ให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

“มาตรฐานการปฏิบัติตน” หมายความว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธา แก่ผู้รับบริการ และสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

สรุปได้ว่าจากพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจะต้องมีมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน คือมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน

3.1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานความรู้ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- 1.2 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.3 การจัดการเรียนรู้
- 1.4 จิตวิทยาสำหรับครู
- 1.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 1.6 การบริหารจัดการในห้องเรียน
- 1.7 การวิจัยทางการศึกษา
- 1.8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.9 ความเป็นครู

2. มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 ข: 41)

3.2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงผลการปฏิบัติงานและการพัฒนา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การเรียนรู้ หรือการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องฝึกฝนให้มีทักษะหรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูหมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ หรือหน่วยงาน หรือสมาคมทำขึ้น

2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างฉลาด ด้วยความรัก และความหวังดีต่อผู้เรียนมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน

3. การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการโดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นธรรมชาติ

4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงหมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอนหรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่นๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึงการประดิษฐ์ คิดค้น ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติตนจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน

2. เทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้นๆ

3. ผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน

4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยาวาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

10. ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหาสังเกต จัดจำและรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครูสามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาดตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวรเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤตต่างๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหา แล้วผันมุมมองของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้

ตอบสนองปัญหาต่างๆด้วยอารมณ์ปรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองห้กมมในทกๆโอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

สรุปได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จะต้องมีความมาตรฐานและความสามารถในการปฏิบัติงาน ครูต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีการพัฒนาตนเอง ศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ มีการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ พร้อมมีการพัฒนาแผนการสอนอยู่เสมอ สื่อการเรียนการสอนพัฒนาอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันยุคทันสมัย ุสรร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

3.3 มาตรฐานการปฏิบัติตน

จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้น เป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม อันนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทาง กาย วาจา และจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งโดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดย ยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ.2548 ง: 45 – 46)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา.2542: 1-25)

1. มีความรู้ความเข้าใจว่า “การศึกษา” เป็น “กระบวนการเรียนรู้” เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 4)

2. มีความรู้ความเข้าใจใน “มาตรฐานการศึกษา” คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบและการประกันคุณภาพ (มาตรา 4)

3. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6)

4. มีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนักและมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝัง ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีสิ่งต่อไปนี้ (มาตรา 7)

4.1 จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4.2 รู้จักรักษาและส่งเสริม หน้าที่ เสรีภาพเคารพกฎหมาย มีความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4.3 มีความภูมิใจในความเป็นไทย

4.4 รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ

4.5 ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ

4.6 ส่งเสริมและมีส่วนร่วมด้านกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้

อันเป็นสากล

4.7 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.8 มีความสามารถในการประกอบอาชีพสุจริต รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. เป็นผู้สามารถจัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา(มาตรา8) และสามารถจัดการศึกษาให้เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม (มาตรา9)(6)

6. มีความสามารถในการทำให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดตามความจำเป็น(มาตรา 58)

7. มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (มาตรา30) และสามารถพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (มาตรา8)

8. มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส โดยให้มีโอกาสและคุณภาพทัดเทียมกัน (มาตรา 10)

9. มีความรู้ ความคิด และตระหนักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22)

10. มีความรู้ ความคิด และตระหนัก สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทั้งความรู้ ความคิด คุณธรรม และบูรณาการ ดังนี้ (มาตรา 32)

10.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเอง กับสังคมได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

10.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

10.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้

10.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

10.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

11. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูควรมีความสามารถดังนี้ (มาตรา 24)

11.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

11.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา

11.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

11.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

11.5 สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสามารถใช้ในการวิจัย โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

11.6 สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

11.7 สามารถประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

12. มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก และสามารถประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจาก พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการ ทดสอบ ควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม (มาตรา 26)

13. มีความสามารถในการจัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (มาตรา 27) โดยให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ โดยสาระหลักสูตรให้มีทั้งวิชาการ วิชาชีพเพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและการรับผิดชอบต่อสังคม (มาตรา 28)

14. มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชนได้ (มาตรา 29)

15. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายนอกและภายใน สามารถ ดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพยอมรับการตรวจสอบ การรายงาน การให้ข้อมูลในการ ตรวจสอบ มีความรับผิดชอบ รับสภาพเพื่อการแก้ไขปรับปรุง (มาตรา 47 – 50)

16. สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพครู และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามที่ องค์การวิชาชีพ (มาตรา 53) และองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู(มาตรา 54) กำหนดให้

17. พึงพอใจในฐานะทางสังคมและวิชาชีพ (มาตรา 55)

18. มีความสามารถในการนำทรัพยากรบุคคลในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาอย่างเหมาะสม (มาตรา 57)

19. มีความสามารถในการผลิต การพัฒนา การดูแลรักษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา (มาตรา 65)

20. สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทาง การศึกษาในโอกาสแรกๆที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 66)

คุรุสภาได้กำหนดจรรยาบรรณครู เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครู ดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา .2542: ปกหลัง)

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์ อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่ทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์ อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์ทำการใดๆ อันเป็นประโยชน์แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชน ในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

พรณี เกษมกมล(2543: 34-36) ได้กล่าวไว้ว่าการที่จะเป็นครูมืออาชีพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ .2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ .2545 ได้นั้นจะต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ในสิ่งต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน
2. การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระและความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้
6. ใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
7. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง

ทองพูล บุญอึ้ง (2544: 13) ได้สรุปคุณลักษณะของครูมืออาชีพว่าจะต้องมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการดังนี้

1. มีความรู้ในสิ่งที่จะสอนหรือความรู้ในวิชาการ
2. มีความรู้ในวิธีการสอน วิธีการถ่ายทอดความรู้หรือวิชาชีพครู
3. มีวิญญานครู

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการสอนและงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนะนำผู้เรียน และครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครู มีความรู้ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

4. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน

แนวคิดเรื่องสมรรถนะเริ่มขึ้น ในปี ค.ศ. 1973 โดยศาสตราจารย์ เดวิด ซี แมคเคลแลน (David, C. McClelland) นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งได้ทำการพัฒนาแบบทดสอบทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษา พบว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรต้องมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร เพื่อกำหนดเป็นสมรรถนะของการปฏิบัติงาน แมคเคลแลน ได้ใช้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ช่วยแก้ไขปัญหาการคัดเลือกบุคลากรให้แก่หน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ปัญหากระบวนการคัดเลือกที่เน้นการวัดความถนัดที่ทำให้คนผิวดำและชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ไม่ได้รับการคัดเลือก (ซึ่งผิดกฎหมาย) และปัญหาผลการทดสอบความถนัด ที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานน้อยมาก (ซึ่งแสดงว่าการทดสอบความถนัดไม่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานได้) แมคเคลแลน ได้เก็บข้อมูลของกลุ่มผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานโดดเด่น และผู้ที่ไม่ได้มีผลงานโดดเด่นด้วยการสัมภาษณ์ พบว่าสมรรถนะเกี่ยวกับความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานไม่ใช่การทดสอบด้วยแบบทดสอบความถนัด บทความเรื่อง Testing for Competence rather than for Intelligence ของแมคเคลแลนที่ตีพิมพ์ ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตามแมคเคลแลนก็ได้ทำให้เรื่องสมรรถนะได้รับความสนใจศึกษาและใช้กันต่อๆ มาจนถึงทุกวันนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2548: 7)

แนวคิดเรื่องสมรรถนะสามารถอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายได้ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้ง่าย คือ ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาวะบุคลิกภาพภายในและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ นี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็น

ส่วนที่พัฒนาได้ยากการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างใดขึ้น อยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ซึ่งอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง คือ ทั้ง ความรู้ ทักษะ/ความสามารถ (ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ) และคุณลักษณะอื่นๆ(ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ) ของบุคคลนั้น ๆ สำหรับส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่อยู่ใต้น้ำ นั้น เป็นส่วนที่มีปริมาณมากกว่า สังเกตและวัดได้ยากกว่าและเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าส่วนต่างๆนี้ ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) คือ บทบาทที่บุคคลแสดงออกต่อผู้อื่นภาพลักษณ์ภายใน (Self-Image) คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์ และคุณค่าของตนอุปนิสัย (Traits) คือ ความเคยชิน พฤติกรรมซ้ำ ๆ ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และแรงผลักดันเบื้องต้น(Motives) คือ จินตนาการ แนวโน้มวิธีคิดวิธีปฏิบัติตนเองเป็นไปโดยธรรมชาติของบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2548)

ความหมายของสมรรถนะ

ได้มีผู้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ดังนี้

คำว่า “Competency” มีคำแปลที่เป็นภาษาไทยค่อนข้างหลากหลายและแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับว่านักวิชาการที่ศึกษาจะแปลหรือให้คำจำกัดความไว้ตามความเข้าใจ และความเชื่อของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสถาบัน ซึ่งบางท่านอาจแปลว่า “ศักยภาพ” หรือ “ความสามารถ” หรือ “ขีดความสามารถ” หรือ “ความสามารถเชิงสมรรถนะ” หรือ “สมรรถนะ”

เดชา เดชะวิวัฒน์ไพศาล (2543:11) กล่าวว่าสมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความรู้และความสามารถ หรือพฤติกรรมของบุคคลกร ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง กล่าวคือ ในการทำงานหนึ่งๆ เราต้องรู้อะไร เมื่อมีความรู้หรือข้อมูลแล้วเราต้องรู้ว่าจะทำงานนั้นๆ อย่างไร และเราควรมีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะอย่างไรจึงจะทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรทราบว่าคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ดีในการทำงานของบุคลากรในองค์กร (Superior Performer) นั้นเป็นอย่างไร

อัจริยา วัชรวิวัฒน์ (2544: 12) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะหมายถึงความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติที่บุคคลพึงมีในการที่จะปฏิบัติหรือจัดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด และสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ในรูปของพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติ และการกระทำที่ดี

ณรงค์ แสนทอง (2547: 9) กล่าวถึงความหมายของสมรรถนะ (Competency) ไว้สองความหมายโดยในความหมายแรกให้ความหมายว่า คือ บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้(Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติ (Attitudes) ความเชื่อ (Belief) และอุปนิสัย (Trait) ส่วนในความหมายที่สองนั้นได้ให้ความหมายว่า คือ กลุ่มความรู้(Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดและสังเกตได้

อานนท์ คักดีวริชฌ์ (2547: 61) ได้สรุปคำนิยามของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะคือ คุณลักษณะของบุคคลได้แก่ ความรู้ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่างๆได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่นซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมขององค์กร

แมคแคลแลนด์ (จิตติพัฒน์ พิษณุธาตาดำรงศ์. 2549: 24 อ้างอิงจาก McClland. 1970) ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลงานการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเกณฑ์/เป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักงาน ก.พ. (2548: 2) ได้กำหนดนิยามความหมายของสมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆที่ทำให้บุคลากรสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆในองค์กร

ยุวดี ยางสวย (2550: 28)ให้ความหมาย สมรรถนะ หมายถึง ทักษะ ความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะของบุคคลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานมาตรฐานเฉพาะและเป็นตัวกำหนดในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ประทวน มูลหล้า (2552: 57) กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึง ความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการทำงาน มี 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้(Knowledge) ความสามารถ (Ability) และทักษะ (Skills)

ดังนั้นสรุปได้ว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ สร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าบุคคลอื่นและเกิดผลงานสูงสุดตามที่องค์กรต้องการ

ในการประกอบวิชาชีพครู ครูจะต้องมีสมรรถนะในการบริหารจัดการในห้องเรียนตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรฐานความรู้และสมรรถนะของครู ครูจะต้องมีความสามารถในการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน และมีความสามารถในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน สมรรถนะของครูในการบริหารจัดการห้องเรียนแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การมีภาวะผู้นำ
2. การจัดการในชั้นเรียน
3. การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ
4. การประสานประโยชน์
5. การใช้นวัตกรรม

4.1 การมีภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นเหมือนแก้วสารพัดนึกที่สามารถเปลี่ยนโรงเรียนที่ล้มเหลวให้เป็น ศูนย์รวมของความเป็นเลิศ เป็นยาวนานหนึ่งที่ทำให้ ครูที่มีความสามารถให้กลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน เป็นกระบวนการนำไปใช้ให้นักเรียนเป็นผู้ชนะในการเรียน ภาวะผู้นำมีความหมายเกินกว่าภาพลักษณ์ที่ดึงดูดที่มักเกิดขึ้นในใจของใครต่อใคร การเป็นผู้นำก็เพื่อทำสิ่งที่สำคัญอย่างแท้จริงให้ประสบความสำเร็จ การเป็นผู้นำในห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถสอนนักเรียนให้เติบโตทั้งด้านสติปัญญาและสังคม

ภาวะผู้นำไม่ใช่คุณสมบัติลึกลับที่มอบให้ในพิสัยลับ ๆ แต่ภาวะผู้นำเป็นเพียงถ้อยคำง่าย ๆ ที่สามารถใช้อธิบายสัมพันธภาพที่จูงใจ ซึ่งมีต่อผู้อื่นและทักษะที่สามารถนำมาใช้นั้นก็คือทักษะการจัดการกับตัวเอง ทักษะการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ความสามารถในการมองภาพรวม ได้ดีเท่ากับการมองรายละเอียดในแต่ละวัน ความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้แก่นักเรียน โดยวิธีการจูงใจให้ปฏิบัติตาม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 13-14)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดภารกิจอย่างชัดเจนถึงความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาที่ต้องเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของคนไทยในสังคม ให้มีความเข้าใจในธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง ให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ที่จะปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาคุณภาพคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดและปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนให้เป็นไปตามแนวทางที่ประเทศชาติต้องการได้ก็คือ การจัดการให้คน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายการศึกษาในปัจจุบันที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก ครูต้องเร่งปฏิรูประบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผู้กำหนดนโยบายวางแผนและรับผิดชอบในชั้นเรียน เพื่อจัดการให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม ครูจึงต้องเป็นผู้นำและเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับครูที่เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องรู้และปรับปรุง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 29 - 31) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอับรามสัน (Abramson. 1996 : 15) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคใหม่จะต้องมี 1. การมีส่วนร่วมของผู้นำ 2. พฤติกรรมของผู้นำ 3. บทบาทของผู้นำ ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

ความหมายของภาวะผู้นำ

สตอกดิลล์ (Stogdill, 1974: 24) ได้รวบรวมความหมายภาวะผู้นำไว้ 11 แง่มุม คือ

1. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นภาระหนักถึงกระบวนการของกลุ่ม เช่น นักวิชาการบางคนมองว่าภาวะผู้นำ คือ ความเด่นหรือความมีอำนาจของบุคคลปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม
2. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพนั้น ๆ เช่น การที่คนคนหนึ่งมีบุคลิกภาพ (Personality) อัตลักษณ์ (Character) และคุณลักษณะ (Trait) ที่พึงประสงค์มากกว่าคนอื่น ๆ
3. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นศิลปะของการโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามความประสงค์ของตน ได้แก่ ความสามารถของผู้นำที่จะทำให้ผู้ตามตระหนักถึงความประสงค์ของตนตลอดจนทำให้ผู้ตามเชื่อฟัง เคารพนับถือ มีความจงรักภักดีและให้ความร่วมมือ
4. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล หมายถึง การใช้อิทธิพลเพื่อเปลี่ยนแปลงความประพฤติของผู้อื่น
5. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นกรกระทำหรือพฤติกรรม เช่น การกระทำหรือพฤติกรรมของผู้นำที่ทำให้คนอื่น ๆ กระทำการหรือสนองตอบต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของตนไปในทิศทางที่ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมกัน
6. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบของการชักชวนหรือเกลี้ยกล่อม หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับคนด้วยวิธีชักชวน และตั้งใจมากกว่าที่จะเป็นการอำนวยความสะดวกหรือส่อไปในทางที่จะใช้การบังคับข่มขู่
7. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ด้านอำนาจ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางด้านอำนาจที่สมาชิกในกลุ่มมีอยู่แตกต่างกัน
8. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หมายถึง พลังพลศาสตร์ (Dynamic Force) ซึ่งกระตุ้น จูงใจ และประสานงานของการจัดระเบียบการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย
9. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นผลของปฏิริยาโต้ตอบ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งบุคคลอื่น ๆ ยอมคล้อยตามความประสงค์ของผู้นำ เพราะบุคคลเหล่านั้นประสงค์ที่จะกระทำเช่นนั้นด้วยความสมัครใจ มิใช่ถูกบังคับให้กระทำ
10. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบทบาทที่แตกต่างกัน หมายถึง ผลของปฏิริยาโต้ตอบระหว่างบุคคลที่มีบทบาทที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในปฏิริยาโต้ตอบดังกล่าวนั้นมีทั้งบุคคลที่มีบทบาทสูงกว่า (ผู้นำ) และบทบาทที่ต่ำกว่า (ผู้ตาม)
11. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความคิดริเริ่มในการทำงาน หมายถึง การริเริ่มและบำรุงรักษาเกี่ยวกับโครงสร้างของความคาดหวัง และปฏิริยาโต้ตอบระหว่างกัน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534: 95) ให้ความหมายภาวะผู้นำไว้ 5 ประการ คือ

1. ภาวะผู้นำ คือ ผู้นำที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่น
2. ภาวะผู้นำ คือ ผู้นำที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่น มากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มหรือในองค์กรที่เขาปฏิบัติงานอยู่
3. ภาวะผู้นำ คือ ผู้นำที่คัดเลือกจากกลุ่มเพื่อเป็นหัวหน้า
4. ภาวะผู้นำ คือ ผู้นำที่ใช้อิทธิพลมากในการกำหนดเป้าหมาย หรือการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ
5. ภาวะผู้นำ คือ ผู้นำที่ได้รับแต่งตั้งในสถานศึกษาหรือมีอิทธิพลในตัวสูง

เสนาะ ดีเยาว์ (2535: 5-6) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเกิดจากการพัฒนาบุคคลไม่ใช่เกิดจากคุณสมบัติส่วนตัวคือ เกิดจากพฤติกรรมของผู้นำเอง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นผู้นำ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม คือระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

1. ภาวะผู้นำในฐานะที่เน้นกระบวนการกลุ่ม (Group process) ภาวะผู้นำเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม
2. ภาวะผู้นำในฐานะเป็นบุคลิกภาพหรือผลของบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำเป็นการผสมผสานคุณลักษณะต่างๆ ที่ช่วยให้สามารถจูงใจบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
3. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นศิลปะก่อให้เกิดความยินยอมตามภาวะผู้นำการใช้อำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือมีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่ม ที่จะทำให้สมาชิกของกลุ่มทำตามผู้นำ
4. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของสมาชิกของกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามเป็นไปตามความสมัครใจ มิใช่การการขู่เข็ญบังคับ
5. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นพฤติกรรม ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสั่งการกิจกรรมของกลุ่มภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบของการจูงใจ ภาวะผู้นำเป็นศิลปะ
6. ภาวะผู้นำในฐานะ เกลี่ยกล่อมมอมนใจหรือตลใจสมาชิกของกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามภารกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นการจูงใจให้คนอื่นทำตามมิใช่การบังคับ ขู่เข็ญหรือใช้อำนาจ
7. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ของอำนาจ (Power relation) ภาวะผู้นำเป็นความแตกต่างระหว่างอำนาจของผู้นำกับผู้ตาม ผู้นำยอมใช้อำนาจทางหนึ่งทางใด ให้ผู้ตามปฏิบัติตาม
8. ภาวะผู้นำในฐานะเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมาย ตามแนวคิดนี้ภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นเพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ผู้นำมุ่งในงานมากกว่าบุคคล
9. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ คือ ภาวะผู้นำที่เป็นผลของการกระทำของกลุ่มงาน ซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำด้วยตนเอง
10. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความแตกต่างของบทบาทคือบทบาทของผู้นำจะแตกต่างจากบทบาทของผู้ตามซึ่งบทบาทของภาวะผู้นำจะเป็นการประสานสัมพันธ์ของบทบาทต่างๆ ในกลุ่มงาน และควบคุมชี้แจงกิจกรรมของกลุ่มงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

11. ภาวะผู้นำในฐานะที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้นำทำหน้าที่กำหนดขอบข่าย และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กำหนดช่องทางและเครือข่ายการติดต่อสื่อสารตลอดจน กระบวนการของการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลภายในกลุ่มงาน ซึ่งผู้นำจะมุ่งสนใจบุคคลมากกว่า งาน

เศวานิต เศาณานนท์ (2542: 4-5) กล่าวว่า “ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือ มากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตนกระตุ้น ชี้นำ ผลักดันให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ ตามต้องการโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์การเป็นเป้าหมาย”

ลอยด์ (สุดา สุวรรณภิรมย์; ญัฐวุฒิ พิมพา; และสุปราณี วรรณรุณ. 2549: 3; อ้างอิงจาก Loyd. 1976. Personality Characteristics of Selected Women Educators) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง การใช้พฤติกรรมระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นๆ และกำหนดให้บุคคลอื่นๆ ร่วมมือและปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

โบการ์ดัส (สุดา สุวรรณภิรมย์; ญัฐวุฒิ พิมพา; และสุปราณี วรรณรุณ. 2549: 3; อ้างอิงจาก Bogardus. 1984. Leader and Leadership) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึงศิลปะของการบอกชี้แนะผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความเข้าใจและกระตือรือร้น

จากที่กล่าวสรุป ภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงออกมากกระตุ้นให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ มีความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนด

บทบาทของผู้นำ

วรนาถ แสงมณี (2538: 21-22) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำไว้ว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถดำเนินการในด้านต่อไปนี้ได้อย่างดี ได้แก่

1. สามารถกระตุ้นและเสริมสร้างความคาดหวังหรือความต้องการในผลตอบแทนอันเกิดจากความสำเร็จใดก็ตามของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้นำมีอำนาจหรืออิทธิพลในการควบคุมให้แข็งแกร่งขึ้น
2. ต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชามั่นใจได้ว่าหากพวกเขาปฏิบัติงานนั้นแล้ว ย่อมจะต้องได้รับรางวัลตอบแทนตามที่พวกเขาคาดหวังไว้ นั่นคือโยงการปฏิบัติงานนั้นแล้ว ย่อมจะต้องได้รับรางวัลตอบแทนตามที่พวกเขาคาดหวังไว้ นั่นคือโยงการปฏิบัติงานให้เข้ากับการคาดหวังในผลตอบแทนที่จะได้รับ
3. ดูแล แนะนำ และสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาในขณะที่ผู้ใต้บังคับบัญชากำลังปฏิบัติงานนั้นอยู่

4. ช่วยเหลือและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเข้าใจถึงปัญหาหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อ การคาดหวังให้ชัดเจน
5. ต้องมั่นใจได้ว่าทรัพยากรที่จำเป็น เช่น ความชำนาญงาน เครื่องมือ การฝึกอบรม สำหรับเอื้ออำนวยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานนั้นได้ มีมากเพียงพอและพร้อมที่จะสามารถนำมาใช้ได้
6. พัฒนาและนำเสนอปัจจัยหรือผลักดัน สิ่งจูงใจ ทั้งจากภายในและภายนอกของผู้ใต้บังคับบัญชา

ลักษณะภาวะผู้นำที่ดี

พระธรรมปิฎก (2541: 2-24) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ดังนี้ คือ

1. ผู้นำต้องมีคุณความดี มีความรู้ความสามารถ เป็นแบบอย่างให้บุคคลอื่นเกิดศรัทธา และมีความมั่นใจในตัวผู้นำ
2. ผู้นำทำให้ผู้ตามมั่นใจในตัวผู้ตามเอง ว่าเขามีศักยภาพที่จะทำกิจกรรมหรืองานให้สำเร็จได้
3. ผู้นำทำให้ผู้ตามมีการประสานมือประสานใจ มีความสามัคคี มีความพร้อมเพรียงมุ่งสู่จุดมุ่งหมายอันเดียวกัน
4. ผู้นำทำให้ผู้ตามมีความมั่นใจว่างานเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าและมีประโยชน์ จนทำให้เกิดความรักและอยากทำงาน มีความตั้งใจทำงานไม่ทอดทิ้งหรือท้อแท้
5. ผู้นำทำให้ผู้ตามได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ หาวิธีสนับสนุนและส่งเสริม หรือให้โอกาสเขาได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
6. ผู้นำที่ยิ่งใหญ่จะต้องมองกว้าง หมายถึง ไม่ใช่มองแค่องค์กรหรือชุมชน ต้องมองว่าอะไรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลจากภายนอก จากสังคมอื่น จากปัญหาของโลก จากกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้นำต้องคิดไกล หมายถึง คิดในเชิงเหตุปัจจัย เชื่อมโยงอดีต ประสานปัจจุบัน และยังเห็นอนาคต ผู้นำต้องใฝ่สูง หมายถึง มีจุดมุ่งหมายที่ดีงาม สูงส่ง คือ ความดีงามของชีวิต ของสังคม และความเจริญก้าวหน้า มีสันติสุขของมวลมนุษย์ มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์งานที่ดี มีคุณค่าเป็นประโยชน์สูงสุด

มณูญ วงศ์อารี (2530: 35-36) เสนอความเห็นเห็นว่า ผู้นำควรมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง คือ เป็นทั้งผู้ที่มีทั้งศาสตร์ หรือความฉลาดรู้ และมีทั้งศิลป์ หรือฉลาดทำ เก่งทั้งในเรื่องงาน เก่งในเรื่องคน เก่งในเรื่องการทำงานเป็นทีม และเก่งในเรื่องการบริหารจัดการ
2. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่นสูง คือ เป็นผู้ที่มีความประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมนุษยสัมพันธ์ดี

3. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง คือ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียร มีวินัยและความซื่อสัตย์

4. เป็นผู้มีความรู้ภาวะสูง คือ เป็นคนที่มีเหตุผล มีจิตใจมั่นคง เป็นผู้ใหญ่ทางอารมณ์ไม่เสียอารมณ์โดยง่าย และยึดความถูกต้องโดยไม่หวั่นไหวอะไรง่าย ๆ

จะอย่างไรก็ตาม บทบาทผู้นำเป็นคุณลักษณะสำคัญสำหรับครู ในฐานะผู้นำ ครูจะต้องแน่ใจว่าการสอนแต่ละครั้ง สามารถจะดำเนินไปอย่างราบรื่น และมีผลดี ไม่สับสนหรือจำเป็นต้องใช้การตัดสินใจเฉพาะหน้า เพื่อที่จะทำงาน ครูสามารถจะจัดให้มีการปฏิสัมพันธ์การเคลื่อนที่ การใช้พื้นที่ และวัสดุต่างๆ โดยอาศัยการจัดการชั้นเรียนที่ดี เมื่อผู้เรียนเข้ามาในชั้นเรียน ครูก็จะดำเนินการควบคุมเหตุการณ์ โดยใช้การจัดการกลุ่มในบทบาทผู้นำ ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้นำและมีพฤติกรรมหรือความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการเรียนการสอนเพื่อความสำเร็จด้านการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ

การสร้างแรงจูงใจ

ครูผู้สอน เมื่อมีการดำเนินการในชั้นเรียน ครูซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในชั้นเรียน เพราะเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้เรียน จะทราบถึงพฤติกรรมของผู้เรียนในแต่ละคน ซึ่งทำให้สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ง่ายขึ้น ดังที่มีผู้กล่าวไว้

กองบรรณาธิการสถานปฏิรูป (2547: 10 - 13) กล่าวไว้ว่า การที่เด็กจะประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยหลายประการ หนึ่งในปัจจัยสำคัญคือ การสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้เกิดขึ้นกับเด็ก แต่ทั้งนี้ตัวครูเองต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น และหมั่นสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เคล็ดลับการสร้างแรงจูงใจในการเรียน 8 ประการของเท็ด นัสโบส (กองบรรณาธิการสถานปฏิรูป. 2547 : 10-12) ได้นำมากล่าวไว้คือ

1. ความกระตือรือร้นและตื่นเต้น ครูต้องหาทางที่จะกระตุ้นหรือหล่อเลี้ยงความกระตือรือร้นและความน่าตื่นเต้นของตนเองให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ เนื่องจากท่าทีในการสอนและการเรียนรู้ของครูจะส่งผ่านไปยังนักเรียนด้วย
2. ตั้งเป้าหมายสูง ครูควรตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนไว้ให้สูง ความคาดหวังของครู คือการที่นักเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียนที่ครูวางไว้
3. ทางเลือก ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทางเลือก เปลี่ยนจากการออกคำสั่งให้ปฏิบัติ
4. ความรับผิดชอบ ครูควรเลือกนักเรียนและมอบหมายให้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงเรื่องของยกย่อง เมื่อนักเรียนรู้ว่าตนเองต้องมีความรับผิดชอบ นักเรียนจะเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้
5. เน้นด้านบวก ครูควรเน้นด้านการจัดกิจกรรมด้านบวกกับนักเรียน เช่น การมอบให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเมื่อเด็กแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ ครูควรเขียนคำว่า “ดี” ลงไป

6. เรียบแบบร่วมมือ ครูควรให้นักเรียนฝึกฝนการดูแลและการเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในกลุ่ม โดยพยายามจัดให้เด็กที่มีลักษณะเป็นผู้นำ 1 คนกระจายอยู่ในแต่ละกลุ่ม

7. กำลังใจ ครูควรรู้จักสังเกตว่านักเรียนคนไหนกำลังประสบปัญหาหรือรู้สึกไม่สบายครู ควรพยายามมองหาจุดชมเชยจากการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเด็ก จะช่วยดึงนักเรียนให้กลับมาสู่ การเรียนได้ตามปกติ

8. กฎ กติกา เพื่อให้ห้องเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น ครูจำเป็นต้องฝึกทักษะในการจัดการ กับพฤติกรรมด้านลบของนักเรียนบางคน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544 : 50) กล่าวว่า งานของครูส่วนใหญ่ก็คือการสร้างเงื่อนไขและ กิจกรรมโครงสร้างที่จะจูงใจนักเรียน เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในด้านศักยภาพการแสดงออกของเขา อย่างเต็มที่ เป้าหมายของครู การจูงใจนักเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาชีพ ครูจะต้องจัด โครงสร้างเงื่อนไขล่วงหน้าที่เป็นบางอย่างคือ

1. บรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวกที่สนับสนุนและผ่อนคลายแต่มีลักษณะคล้ายธุรกิจ
2. การจัดการ การจัดองค์การ และระเบียบแบบแผนของชั้นเรียนอย่างมีเหตุผล และ ประสิทธิภาพ
3. ความสัมพันธ์ที่ดีและความสัมพันธ์อันดีในทางบวกกับนักเรียนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของ การสนับสนุนความเข้าใจและความอดทนของครู

สิ่งจูงใจซึ่งเป็นแรงจูงใจในการกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติงานแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าหากครูผู้สอนได้นำเอาทฤษฎีแรงจูงใจในการบริหารงานมาปรับใช้ในห้องเรียน เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน การบริหารงานในชั้นเรียนก็ย่อมประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ทฤษฎีการจูงใจของแมกเกรเกอร์ (McGregor. 1960: 33-57)

ในองค์การทุกแห่งจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความต้องการและพฤติกรรมการทำงานที่ แตกต่างกันไป แมกเกรเกอร์ ได้เปรียบเทียบให้เห็นสมมติฐานเกี่ยวกับการกระทำ หรือ พฤติกรรมของมนุษย์ในการปฏิบัติตามทัศนะของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ เพื่อให้เป็นรูปแบบของความเป็นผู้นำโดยตั้งเป็นทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y

ทฤษฎีนี้ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้กับผู้เรียนได้ในทัศนะของแมกเกรเกอร์เขาได้แบ่ง ลักษณะของผู้ใต้บังคับบัญชาออกเป็น 2 ประเภท เป็นที่มาของทฤษฎี X และทฤษฎี Y

จากแนวคิดการแบ่งลักษณะผู้ใต้บังคับบัญชาออกเป็น 2 ทฤษฎีดังกล่าวนี้ ความคาดหวังในผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละลักษณะสามารถเปรียบเทียบให้เห็นได้ดังนี้

การเปรียบเทียบลักษณะตาม ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

ทฤษฎี X	ทฤษฎี Y
1. คนส่วนมากโดยธรรมชาติแล้วขี้เกียจ	1. คนงานโดยมากมีความสุขกับการทำงาน
2. คนงานสนใจเฉพาะงานที่เป็นของตน	2. คนงานชอบที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในงานต่าง ๆ
3. คนงานชอบให้ถูกลงโทษเพื่อเพิ่มผลงาน	3. การลงโทษไม่ได้ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่ม
4. คนงานสนใจในงานที่ตนทำเท่าไร	4. คนงานสนใจในงานที่ตนทำ
5. โดยพื้นฐานคนงานขี้โกง	5. โดยพื้นฐานแล้วคนงานจริงจังกับงาน
6. ระเบียบวินัยสามารถช่วยเพิ่มผลผลิต	6. คนงานจะมีความผิดชอบต่องานเอง
7. คนงานไม่สนใจเป้าหมายขององค์กร	7. คนงานสนใจในเป้าหมายขององค์กร
8. คนงานไม่มีความรับผิดชอบต่องาน	8. คนงานมีความรับผิดชอบต่องาน

สรุปครูผู้สอนในขณะที่ทำการสอนในชั้นเรียน ครูจะต้องเป็นผู้นำในชั้นเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด การที่จะไปถึงจุดมุ่งหมายครูผู้สอนต้องมีการจูงใจนักเรียน เพื่อให้เข้าสู่การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนสอน

การมีส่วนร่วม

ในการบริหารจัดการในชั้นเรียน ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้นำในการสอน โดยการนำทฤษฎีการมีส่วนร่วมเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้นักเรียนเข้ามามีส่วนในการคิด ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นให้นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537: 183) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม(Participation) เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สติปัญญา และการกระทำคือ การให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลอื่นมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ขององค์กรที่บุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน ต่อกิจกรรมนั้นและมีความผูกพันต่อองค์กรในที่สุด จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเกี่ยวข้องและก่อให้เกิดความผูกพัน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538: 237) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่าหมายถึงรูปแบบของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกันของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อการตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน

สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์ (2548: 9) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรเข้ามามีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อรับประโยชน์ร่วมกันระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

วูดค็อก (ประยูร ตรีชัย, 2544: 36. อ้างอิงจาก Woodcock, 1989: 79-116) กล่าวถึงการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพว่า ต้องประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ คือ

1. ความสมดุลย์ในบทบาท สมาชิกจะต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกัน
2. เป้าหมายที่ชัดเจนและเห็นพ้องต้องกันเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับรู้และมีส่วนในการตั้งเป้าหมายนั้น
3. ความเปิดเผย และกล้าเผชิญหน้าเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถแสดงเหตุผลความคิดได้อย่างอิสระ
4. การสนับสนุนและการไว้วางใจกันจะทำให้สมาชิกรู้สึกจะปกป้องงานที่เขารับผิดชอบ
5. ความร่วมมือและความขัดแย้งช่วยให้ทุกคนยอมรับจุดอ่อนจุดแข็งของกันและกัน และจะช่วยดึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ในทางปฏิบัติ
6. วิธีการดำเนินการที่ดีจะทำให้การตัดสินใจถูกต้องเหมาะสม
7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ยอมให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียน เพื่อเปิดโอกาสและดึงศักยภาพของผู้ร่วมงานออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องาน
8. การตรวจสอบและการติดตามงานเป็นการศึกษาทบทวนการทำงานของการทำงานของการปฏิบัติงานเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์และคิดปรับปรุงงาน
9. การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่เกิดขึ้น
10. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและการเรียนรู้จากกลุ่มข้างเคียง ทั้งยังเป็น การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่ม
11. การติดต่อสื่อสารที่ดีเปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่น

จากที่กล่าวมาสรุปว่า การมีภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของครูที่ปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนอันเป็นผลทำให้เกิด การสร้างสรรค์ ศรัทธา ความกลมเกลียว ความร่วมมือร่วมใจ ความกระตือรือร้นให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน การสร้างแรงจูงใจในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

4.2 การจัดการชั้นเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และ

หากสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการเรียนและจะพัฒนาแนวคิด และอุดมการณ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ (สุพร ตั้งสมรพงษ์. 2542: 77) สอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข: 94-96) เห็นความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การปลูกฝัง เจตคติ และค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ภายใต้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ สถานที่ ห้องเรียน บุคลากร นักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ

ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของผู้สอน ศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือการมีสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวย การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อยปราศจากการรบกวนใดๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อได้มีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี ดังนั้นการบริหารจัดการชั้นเรียนจึงเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องพยายามบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อย และเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน

แนวคิดการจัดการชั้นเรียนตามรูปแบบจิตวิทยาตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดที่ว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อครูเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมเด็ก เข้าใจว่าอะไรเป็นแรงจูงใจทำให้เด็กมีพฤติกรรมเช่นนั้น เข้าใจถึงความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และความตั้งใจ (อุทุมพร พรายอินทร์. 2542: 31-35)

สมจิต สวชนไพบูลย์ (2534: 14-21) ได้นำเสนอแนวคิดของการจัดการชั้นเรียนซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะการจัดการชั้นเรียนเป็นการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งจำแนกการจัดการชั้นเรียนเป็น 8 ด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง บริเวณสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน บรรยากาศโดยรอบสะอาด สวยงาม มีระเบียบ ปลอดภัย และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสภาพที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน ทำให้นักเรียนสบายใจ มีความสุข ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดรูปแบบทางโครงสร้างสิ่งของวัตถุ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดขบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเลือกสิ่งที่สนใจ การแก้ปัญหา และการค้นพบ

2. การดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบ หมายถึง กระบวนการที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี โดยผู้สอนได้จัดเตรียมการวางแผน การสอนอย่างมีระบบ โดยผู้สอนมีกิจกรรม 5 ประการ คือ การเตรียมการสอน การประเมินผู้เรียน การวางแผนการสอน การสอน และการประเมินผล

3. บุคลิกภาพของผู้เรียน หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล อันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ กล่าวคือบุคลิกภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด ได้แก่ 1) ตัวกำหนดทางสรีระ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดกรรมมาแต่กำเนิด 2) ตัวกำหนดทางด้านความเป็นสมาชิกกลุ่ม 3) ตัวกำหนดบทบาท 4) ตัวกำหนดทางด้านสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อม 5) การยอมรับของกลุ่ม

4. การสร้างวินัยในชั้นเรียน หมายถึง หลักการควบคุมชั้น โดยถือเอาความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน การที่ให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียน รู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ อันเกิดจากความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ โดยที่มองเห็นว่ามีคุณค่า และการปฏิบัติดังกล่าวจะทำให้เกิดความเรียบร้อยและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคน

5. การคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายถึง ลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลนั้นที่แสดงออกหรือตอบสนองที่สังเกตเห็นได้ หรือความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วย เซวณปัญญา ความสนใจ ยุทธวิธีในการเรียน พื้นฐานความรู้เดิม ทักษะในการรับรู้ รูปแบบการเรียนรู้ ความสามารถในการจำ แรงจูงใจ ทศนคติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งส่งผลให้แต่ละคนมีรายละเอียดที่แตกต่างกันในหลายด้าน เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านความคิด ด้านสติปัญญา ความแตกต่างดังกล่าวทำให้มีศักยภาพไม่เท่าเทียมกัน

6. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) คือสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ผู้เรียนจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนเหมือนกัน นอกจากนั้นผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งมีครูผู้สอนอยู่ในฐานะผู้นำ (Leadership) ทั้งนี้นักจิตวิทยาเชื่อว่า กลุ่มที่มี

7. เทคนิคและกระบวนการคิด เป็นการเน้นกระบวนการคิด ค้นคว้าหาข้อเท็จจริง และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมความคิดค้นคว้าหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

8. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ เป็นการใช้สื่อการเรียนการสอนแบบการเน้นบทบาทของนักเรียน และแบบเน้นบทบาทของครู ซึ่งเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง และนักเรียนเป็นผู้คิดตามรูปแบบของนักเรียนแบบกระบวนการกลุ่มฝึกการคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ คิดออกแบบ และคิดตัดสินใจ

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 33) เชื่อว่า เจตคติที่ดีต่อกันระหว่างครูและนักเรียนเป็นพื้นฐานสำคัญของการสอน สนับสนุนให้ครูมีความสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยความจริงใจ ครูตระหนักและยอมรับถึงความรู้สึกของตนเอง และยินดีที่จะแสดงความรู้สึกนั้นต่อชั้นเรียน นอกจากนี้แล้ว ครูก็ควรตระหนักต่อความรู้สึกของเด็กด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

เทียน ทองแก้ว (2538: 74-81) ได้ให้แนวคิดว่ สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองตามสภาพแวดล้อมไปในแนวทางที่ดี ในทางการศึกษาหรือการเรียนการสอนจึงได้เน้นให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยรอบตัวผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

รวีวรรณ ชินตระกูล (2540: 101) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง แสงสว่าง มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน ครู และทุกคนในโรงเรียนอย่างมาก

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544: 159) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญในการบริหารจัดการชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีของห้องเรียน มีผลต่อพัฒนาการ ลักษณะนิสัย เจตคติที่ดีของนักเรียนเป็นอย่างมาก

2. ห้องเรียนควรมีลักษณะยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะกับสภาพการณ์และสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เสมอ

3. ชั้นเรียนควรเปิดในเรื่องของเสรีภาพ ความเป็นอิสระของการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน และความเคลื่อนไหวในกิจกรรมในการเรียนการสอนทุกประเภท

4. การจัดสื่อการสอน โสตทัศนูปกรณ์ และหนังสือบางประเภทมีความจำเป็นต่อการเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก

การวางแผนการจัดระบบการบริหารจัดการชั้นเรียน ควรเริ่มที่การมีจุดประสงค์ที่แน่นอน และชัดเจน หลักการสำคัญพื้นฐานของการจัดการชั้นเรียนมีดังนี้ (ชาติชาย พิทักษ์ชนาคม. 2544: 236-243)

1. ครูควรมีระบบการจัดการที่ได้ผล

2. กฎของห้องควรสอดคล้องกับเป้าหมายของโปรแกรม

3. เป้าหมายของวินัยก็คือ การที่เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

4. การบริหารจัดการชั้นเรียน คือ การจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้มีการเรียนการสอน

5. ครูจะต้องรับผิดชอบที่จะพัฒนาและคงสภาพระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ อารมณ์ ใจเพียง (2546: 239-240) ได้เสนอหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. การจัดชั้นเรียน ควรให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ชั้นเรียนควรเป็นห้องใหญ่ หรือกว้างเพื่อสะดวกในการโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้ จัดเป็นรูปต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

2. ควรจัดชั้นเรียน เพื่อสร้างเสริมความรู้ทุกด้าน โดยจัดอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม หรือหนังสืออ่านประกอบที่น่าสนใจไว้ตามมุมห้อง เพื่อนักเรียนจะได้ค้นคว้าทำกิจกรรม ควรติดอุปกรณ์รูปภาพและผลงานไว้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. ควรจัดชั้นเรียน ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

4. ควรจัดชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม ชั้นเรียนจะน่าอยู่ก็ตรงที่นักเรียน รู้จักรักษาความสะอาด

5. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย โดยครูอาจจัด ดังนี้

5.1 จัดให้นักเรียนเข้ากลุ่มทำงาน โดยให้มีการหมุนเวียนกลุ่มกันไปเพื่อให้ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.2 จัดที่นั่งของนักเรียนให้สลับที่กันเสมอ เพื่อให้ทุกคนได้มีสิทธิที่จะนั่งในจุดต่างๆของชั้นเรียน

5.3 จัดโอกาสให้นักเรียนได้หมุนเวียนกันเป็นผู้นำกลุ่ม

ส่วนสำนักงาน ก.ค.ศ. (2549)ได้กำหนดให้การบริหารจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3ตัวบ่งชี้ คือ

1. การจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ให้ครูมีความยืดหยุ่นในการจัดชั้นเรียน มีป้ายนิเทศ หรือสื่อการเรียนการสอนหรือมุมวิชาการ สำหรับศึกษาค้นคว้าที่เป็นปัจจุบัน ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และผู้เรียนมีความสุข

2. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียน ให้ครูจำแนกข้อมูลที่จำเป็นและเอกสารประจำชั้นเรียน จัดทำระบบข้อมูล และเอกสารประจำชั้นเรียนให้มีความถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. การกำกับ ดูแล ชั้นเรียน ให้ครูสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ กำกับ ดูแล การปฏิบัติของผู้เรียนให้เป็นไปตามข้อตกลง และสามารถปรับพฤติกรรมผู้เรียนให้เรียนร่วมกันได้อย่างราบรื่น

ยุวดี ยางสวย (2550: 41-42) ได้สรุปแนวความคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนว่าครูผู้สอนต้องมีแผนในการบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

1. การจัดการชั้นเรียน เป็นการสนับสนุนการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนจะมีสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนและการปฏิบัติการในชั้นเรียน สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเช่น แสง สี อุณหภูมิ การจัดที่นั่งเรียน จัดสภาพภายในห้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นป้ายนิเทศ มุมความรู้ ส่วนการปฏิบัติในชั้นเรียนได้แก่การกำหนดกฎระเบียบ วิธีการดำเนินการ การบันทึกเวลาเรียน การลา การส่งการบ้าน

2. การสอน ครูผู้สอนต้องมีแผนการสอนที่มีการพัฒนาอยู่เสมอ

3. การประเมินผล เป็นการประเมินทั้งครูและนักเรียนจุดเน้นการประเมินก็เพื่อการพัฒนา

วชิราภรณ์ คำคล้าย (2551: 20-21) ได้สรุปแนวคิด การจัดการชั้นเรียน ว่าเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับ ดูแลสร้างกฎระเบียบ ข้อตกลงในชั้นเรียน การจัดการพฤติกรรมของนักเรียน การแก้ไขปัญหาาร่วมกันในชั้นเรียน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี ห้องเรียนมีลักษณะยืดหยุ่น เป็นแหล่งวิชาการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมชีวิตแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเอกสารประจำชั้น

จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว การจัดการชั้นเรียนเป็นการปฏิบัติกำกับดูแลชั้นเรียน การจัดชั้นเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกาเรียนรู้ การสร้างวินัยในชั้นเรียน การใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับบทเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.2.2 ความหมายของการจัดการชั้นเรียน

ได้มีผู้ให้ความหมายของการจัดการชั้นเรียนไว้ดังนี้

ซิคเคแดนซ์ (हररषषष ढलवलषषषष. 2535: 26; อ้างอิงจาก Schickedanz. 1983: 112) กล่าวว่า การจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง ภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่ครูจะต้องทำ เช่น การจัดวางวัสดุอุปกรณ์ การวางแผนการใช้เวลาหรือการจัดตารางสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะ เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นสมมติฐานของครูเกี่ยวกับวิธีการเรียนของนักเรียนและบทบาทของครู นอกจากนี้ การจัดการชั้นเรียนยังรวมถึง การจัดพฤติกรรมของเด็กให้เขาได้รับพลังงานไปในการ เรียนรู้ แทนการไปทำกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์ ในทางปฏิบัติแล้ว เป้าหมายการจัดการชั้นเรียนจะ ไม่ใช่เพียงแค่การควบคุมพฤติกรรมเฉพาะอย่างเท่านั้น แต่เป็นการจัดเตรียมและดำรงสภาพ ห้องเรียนที่นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

ปราณี สารจิตต์ (2537: 3-10) กล่าวว่า การจัดการชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการในด้าน การจัดเตรียมสภาพห้องเรียนวัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรม รวมทั้งวิธีการในการจัดการพฤติกรรมของ เด็ก เพื่อรักษาบรรยากาศในชั้นเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เด็กเกิด ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้

ตุ๊ก(ถวิล มาตรเลี่ยม.2545:95; อ้างอิงจาก Duke.1979) ให้ความหมายการบริหารจัดการ ชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดหาสิ่งจำเป็นและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างสรรค์ และดำรงรักษาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการสอนและการเรียนรู้

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2548: 436) ได้กล่าวถึงการจัดการในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ว่าหมายถึงการสร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือ หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้สอนทำเพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลใน การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สำหรับบทเรียนหนึ่ง ๆ นอกจากนี้การจัดการในห้องเรียนยัง รวมถึงการที่ผู้สอนสามารถที่จะใช้เวลาที่กำหนดไว้ในตาราง ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและการจัดที่ นั่งของผู้เรียนและอุปกรณ์ที่ผู้สอนจะใช้ในการสอนให้อยู่ในสภาพที่จะช่วยผู้สอนได้ในเวลาสอน สำหรับที่นั่งของผู้เรียน จะต้องจัดให้มีช่องว่างพอที่ผู้สอนจะเดินไปใกล้ผู้เรียนได้ และผู้สอนมองเห็น ผู้เรียนทั้งชั้น ผู้สอนต้องสามารถใช้สื่อประกอบการสอนและเครื่องใช้ที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนได้ อย่างสะดวก

ปรียา จันทรสิทธิเวช (2548: 204) กล่าวว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง การ ปฏิบัติและกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อจัดระเบียบในห้องเรียน เป็นงานในหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องรับผิดชอบ ดำเนินงานในการจัดระบบ บริหาร บริการ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนการสร้างวินัย ปลูกฝังประชาธิปไตย การใช้และการเก็บรักษาสื่อต่าง ๆ

ยุวดี ยางสวย (2550: 5) ให้ความหมาย การบริหารจัดการในชั้นเรียนหมายถึง ความสามารถของครูในการ จัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน การจัดข้อมูลสารสนเทศ เอกสารประจำชั้นประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนประจำวิชาต่าง ๆ

วชิราภรณ์ คำคล้าย(2551: 25) ให้ความหมาย การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการในด้านการเตรียมห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรม รวมทั้งวิธีการสร้างระเบียบวินัย ในชั้นเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น นักเรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้

จากความหมายของการจัดการชั้นเรียน สรุปได้ว่า กระบวนการการจัดชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีความพร้อมในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน

4.2.3 ความสำคัญของการจัดการชั้นเรียน

โรงเรียนและชั้นเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่คนเราประดิษฐ์ขึ้นเพื่อการเรียนการสอนครูจำนวนไม่น้อยพยายามหาวิธีการต่าง ๆ มาจัดสภาพที่น่าเบื่อหน่าย เช่น จัดวิธีการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจกันเรียนกระทรวงศึกษาธิการ (2545: 75-80) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการชั้นเรียน ดังนี้

1. ชั้นเรียนคือมิติทางกายภาพที่เกิดจากการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก มิติกายภาพเป็นปัจจัยแรกและประการสำคัญที่สุด กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของชั้นเรียนที่ครูและนักเรียนจะต้องใช้ เป็นการแทรกแซงเชิงป้องกัน (Preventive Intervention) ที่จะต้องปฏิบัติก่อนเริ่มงาน มีสิ่งที่ครูอาจเปลี่ยนแปลงได้ในวงจำกัด เช่น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงขนาดของตึก ขนาดของห้องเรียน จำนวนนักเรียน หรือกลุ่มสังคม ตลอดจนรายชื่อได้ของครอบครัวของนักเรียน เป็นต้น

2. สิ่งที่มีมองเห็นและจับต้องได้ เช่น เครื่องตกแต่งห้องและของใช้ต่าง ๆ ควรมิแสงสว่างเพียงพอที่จะไม่ทำให้เมื่อยตา ห้องไม่ควรร้อนมากและเย็นมาก ตลอดจนระดับความดังของเสียง รวมทั้งความปลอดภัย สิ่งที่สำคัญคือทั้งนักเรียนและตัวครูจะต้องมองเห็นและได้ยินเสียงของกันและกัน ไม่ว่าจะป็นห้องเรียนแบบใด จะต้องจัดสภาพให้มองเห็นได้รอบห้องเรียน

3. การเคลื่อนไหว กล่าวคือ พื้นที่ต้องให้ความเคลื่อนไหวได้สะดวก เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาด้านพฤติกรรมได้ นักเรียนทุกวัยล้วนต้องการมี “สัญลักษณ์ตัวตน” (Symbolic Identification) ในชั้นเรียน คือ ต้องการให้มีสิ่งที่แสดงว่าตนเองมีส่วนร่วมลงทุน หรือมีส่วนเป็นเจ้าของชั้นเรียน ครูสามารถส่งเสริมการจัดตัวบ่งชี้แสดงตัวตน (Identification) ด้วยการให้นักเรียน

ทำงานในห้องเรียนหรือบริเวณใกล้ห้องเรียน ด้วยความสนใจงานของนักเรียนจากการศึกษาความสำคัญของการจัดการชั้นเรียน ผู้วิจัยพบว่า วิธีการจัดการห้องเรียนเป็นเครื่องบ่งชี้การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งของครูและของนักเรียน ชั้นเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการชั้นเรียน คือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งที่มีมองเห็นจับต้องได้ และการเคลื่อนไหว กล่าวคือ พื้นที่ต้องให้ความเคลื่อนไหวได้สะดวก เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาด้านพฤติกรรม

4.2.4 องค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียน

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีองค์ประกอบ 3 ประการ ตามที่ ออร์พันท์ ประสิทธิ์วิรัตน์ (2533: 59-60) กล่าวไว้ คือ

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ (Physical Environment)

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อผู้เรียนทางกาย ประกอบด้วย สถานที่เรียน (อาจเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลองหรือแหล่งทรัพยากรการเรียน) ซึ่งเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ประกอบและอุปกรณ์ตกแต่ง องค์ประกอบของสถานที่หลักๆ มักจะคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการคือ จะประกอบด้วยพื้นที่ประตู่หน้าต่าง ผนัง ห้อง เพดาน ขนาดของห้อง สภาพของสถานที่โดยทั่วไป เช่น แสงสว่าง เสียง การระบายอากาศ ระบบควบคุมอุณหภูมิ ถ้าเป็นห้องเรียนก็จะมีโต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ ป้ายนิเทศ รูปภาพ สื่อการสอน ประเภทวัสดุกราฟิก อันได้แก่ แผนภูมิ แผนสถิติ แผนที่ ลูกโลก ส่วนห้องปฏิบัติการ หรือห้องทดลองก็จะมีอุปกรณ์ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหรือทดลอง โดยเฉพาะห้องและอุปกรณ์ประกอบจะแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้ นอกจากนี้จะมีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่จัดโดยผู้สอน และผู้เรียนเพื่อใช้ในการเรียนตามเนื้อหาของแต่ละวิชา

2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพ (Psychological Environment)

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในทางบวก หรือทางลบ คือเป็นสิ่งที่มากระทบความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากสิ่งที่เป็นกายภาพ หรือเกิดจากบุคคล สิ่งที่เป็นกายภาพที่มากระทบความรู้สึกของผู้เรียน ได้แก่ ความร้อน หนาวทำให้รู้สึกหงุดหงิดหรือสดชื่น สีที่ทำให้รู้สึก เช่น เย็นตา วังเวียงร้อน พื้นที่ว่างหรือแออัด ระยะห่างของพื้นที่ทำให้รู้สึกเกิดความใกล้ชิด หรือห่างเหิน ความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ก็เป็นตัวก่อให้เกิดความรู้สึกต่างๆ ได้สำหรับบุคคลที่เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางจิตภาพนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากบุคลิกภาพหรือการกระทำของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น หรือบุคลากรอื่นๆ โดยเฉพาะบุคลิกภาพของครูผู้สอนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกทางบวกหรือทางลบของผู้เรียนค่อนข้างมาก ความเข้มงวดของครูอาจจะเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับการมีวินัยของผู้เรียน ความสง่างามในท่วงท่าของครูก่อให้เกิดความชื่นชมและประทับใจ การลงโทษผู้เรียนอย่างไม่มีเหตุผลของครู จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย สับสน ไม่รู้จะปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะถูกต้อง เป็นต้น

3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ (Sociological Environment)

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อผู้เรียนอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การประพฤติปฏิบัติต่อกันซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ หรือเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ยกตัวอย่างเช่น การร่วมมือกันทำงาน การช่วยเหลือกันการเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจต่อกัน สำหรับในชั้นเรียนนั้นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมภาพ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนผู้เรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การจัดห้องเรียนที่让孩子มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของคนในห้องเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพของครู ที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนในการจัดเตรียมกิจกรรม หาเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้สื่อที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนและเกิดการเรียนรู้

สรุปการจัดการในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการในด้านการจัดเตรียมสภาพห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรม สร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน การจัดสภาพบรรยากาศในชั้นเรียน การกำกับดูแลชั้นเรียน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

4.3 การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ

การติดต่อสื่อสาร เป็นความจำเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งในชีวิตมนุษย์ซึ่งมีผลต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน สังคมรวมทั้งในด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจ การเมืองและการปกครอง การศึกษา การติดต่อสื่อสาร มีพลังอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กร เดวิตโต (Devito: 1994) กล่าวว่า องค์กรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถ้าไม่มีการติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารจะเป็นเครื่องเชื่อมโยงส่วนประกอบต่างๆขององค์กร และเป็นเครื่องมือผลักดันให้คนปฏิบัติงาน

จากบทบาทความสำคัญและความจำเป็นในชีวิตมนุษย์ ตลอดจนความสำคัญในการพัฒนาองค์กรทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่า การติดต่อสื่อสารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ การติดต่อสื่อสาร เป็นการถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้อื่นได้รับรู้ และสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการบริหารจัดการเรียนห้องเรียนก็เช่นเดียวกัน ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญที่จะนำนักเรียนไปสู่การเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่ ดังที่ อารี พันธุ์มณี (2545: 4-5) กล่าวว่า บรรยากาศจัดกระบวนการเรียนรู้คือ ผู้สอนและผู้เรียน ครูจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นไปในรูปแบบต่างๆ เช่น อิสระ ทำท่าย ตื่นเต้น ปลอดภัย ประชาธิปไตย นักเรียนจะเป็นผู้ตอบสนอง จะอย่างไรก็ตามการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็ขึ้นอยู่กับการสื่อสาร บุคคลอื่นๆซึ่งสอดคล้องกับนิสาชล พงศ์พานานาญเวช ที่กล่าวไว้ว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันนอกจากนี้ การสื่อสารยังเป็นเครื่องมือในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับกลุ่มบุคคลอีกด้วย การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ในสังคม ถ้าขาดการสื่อสารระหว่างบุคคลแล้ว มนุษย์ไม่สามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคมได้ การที่มนุษย์สร้างความเจริญให้แก่สังคมนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้ก็เนื่องมาจากผลของการสื่อสาร ซึ่งทำให้มนุษย์เกิดความคิดและความรู้มากยิ่งขึ้น การสื่อสารนั้นช่วยสร้างสัมพันธภาพความใกล้ชิด ความไว้วางใจ การสื่อสารก่อให้เกิดการเรียนรู้ และความเข้าใจระหว่างกันและกัน ช่วยให้มนุษย์เรียนรู้ด้วยตนเองและเข้าใจบุคคลอื่นด้วยครูผู้สอนจึงต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนในห้องเรียนมีคุณภาพ (อศวฤทธิ์ อุทัยรัตน์. 2537: 35-42)

4.3.1 ความหมายของการติดต่อสื่อสาร

ได้มีผู้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารไว้หลายท่าน ดังนี้

นิยม สุวรรณะ (2541: 22) ได้ให้ความหมายว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึงกระบวนการถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนความคิด ความเห็น ข้อเท็จจริง หรือความรู้สึก ซึ่งอาจเป็นในรูปของคำพูด ตัวอักษร สัญลักษณ์ ข่าวสารที่บุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสาร โดยผ่านสื่อหนึ่งเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ได้เข้าใจความหมายตามเจตนาที่ต้องการในสภาพแวดล้อมซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และเป็นเครื่องมือเชื่อมความเข้าใจระหว่างผู้ให้กับผู้รับและช่วยป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างกันอีกด้วย

วนิดา นามบุตร (2543: 8) ได้กล่าวว่า การสื่อสารหมายถึง การสื่อความเข้าใจ หรือสื่อความหมายโดยการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น หรือข้อเท็จจริงระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

สุนันท์ เลิศฤทธิ์พงศ์ (2547: 6) ได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การส่งความคิดหรือข่าวสารจากแหล่งหนึ่งไปสู่ผู้รับสาร เช่น การติดต่อ การสื่อความคิด การติดต่อสัมพันธ์ เป็นต้น

โรเจอร์ส (Rogers. 1976: 9) แสดงความคิดเห็นว่า การติดต่อสื่อสารเป็นการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ความคิด ความรู้สึก หรือการกระทำต่าง ๆ โดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่ง พฤติกรรมในที่นี้หมายรวมถึงการเปลี่ยนในความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่แสดงออกโดยเปิดเผย

ดาวิโต (Davito, 1978: 7) ได้ให้ความหมายว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การกระทำโดยบุคคลคนเดียวหรือหลายคนในการส่งและรับข่าวสาร ซึ่งอาจถูกบิดเบือนด้วยสิ่งรบกวนภายใต้สภาพผลกระทบและโอกาสได้ทำให้เกิดข้อมูลย้อนกลับ

คอลบ, จอยซ์ และเออวิน (Kolb; Joyce; & Irwin. 1995: 419) ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงความหมายของข่าวสารข้อมูลโดยการใช้สัญลักษณ์

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนความคิด ความเห็น ข้อเท็จจริง หรือความรู้สึก ซึ่งอาจเป็นในรูปของคำพูดตัวอักษร สัญลักษณ์ โดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่ง พฤติกรรมในที่นี้หมายรวมถึงการเปลี่ยนในความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่แสดงออกโดยเปิดเผย และมุ่งให้เกิด ความเข้าใจระหว่างผู้ให้กับผู้รับและช่วยป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างกันอีกด้วย

4.3.2 ความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสารไว้หลายท่าน ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541: 275) ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญในการช่วยสนับสนุนต่อความพยายามในการถ่ายทอดความคิดของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในองค์การเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากกิจกรรมของกลุ่มจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้

ถ้าปราศจากการติดต่อสื่อสาร เพราะว่าการปฏิบัติงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนไม่สามารถเกิดผลขึ้นได้

วนิดา นามบุตร (2543: 13) ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นระดับใดในองค์กร ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จในระดับนั้น ๆ ที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสารที่ดีจะช่วยให้เข้าใจซึ่งกันและกัน และมีผลเชื่อมโยงไปถึงการจูงใจบุคลากรเกิดความรู้สึกที่ดี และจงรักภักดีต่อองค์กรร่วมกัน

สุนันท์ เลิศฤทธิพงศ์ (2547: 16) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย การติดต่อสื่อสารทำให้เกิดความหมาย คือสัญลักษณ์ในการสื่อสาร ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันหรือไม่เข้าใจได้ระหว่างมนุษย์ทุกคนที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม และการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญเครื่องมือในการดำเนินธุรกิจใช้บริหารงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และมีความสำคัญต่อการเมืองการปกครองทุกระดับทุกระดับ

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารมีความสำคัญต่อองค์กรในทุกๆระดับ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งระหว่างบุคคลต่อบุคคลและระหว่างบุคคลต่อองค์กร ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีความจงรักภักดีต่อองค์กรและสามารถใช้การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้วัตถุประสงค์ขององค์กรบรรลุผลสำเร็จ

4.3.3 องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร

ได้มีนักวิชาการบางท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการติดต่อสื่อสารไว้ดังนี้

กวี วงศ์พุ่ม (2540: 27) ได้เสนอองค์ประกอบของการติดต่อสื่อสารไว้ 6 ประการ คือ

1. ผู้สื่อความหมาย (Sender) ถือได้ว่ามีความสำคัญค่อนข้างมากในการสื่อข้อความต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง
2. เรื่องราว (Content) ในการติดต่อสื่อสารนั้นจะเป็นต้องรู้เนื้อหาสาระความสำคัญต่าง ๆ ของเอกสาร ตลอดจนเข้าใจข้อความได้อย่างชัดเจน
3. สื่อ (Media) สื่อในปัจจุบันมีมากมายหลายประเภทด้วยกัน เรียกได้ว่าเป็นโลกของการติดต่อสื่อสารอย่างไร้พรมแดน สามารถหาสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย
4. ผู้รับ (Receiver) การแปลความหมาย การเข้าใจในสื่อต่าง ๆ การรู้ถึงวัตถุประสงค์นโยบายหรือสาระสำคัญในเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับมาและสามารถสื่อต่อไปได้ด้วยความถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญค่อนข้างมากเช่นกัน
5. สถานการณ์ (Situation) แต่ละสถานการณ์ย่อมใช้บุคลากรหรือการใช้สื่อที่แตกต่างกันออกไป ยิ่งในระบบราชการทหารด้วยกันแล้ว สื่อข้อความรับว่ามีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ข้าศึกรู้แหล่งที่ตั้งฐานของเราได้
6. ผลที่ต้องการ (Effect) สื่อที่ดีนั้นจะต้องมีคุณภาพหรือเรียกว่ามีประสิทธิภาพทั้งด้านผู้ส่งและผู้รับ สร้างความเข้าใจในเรื่องเดียวกันให้ตรงกัน ตามสภาพและสถานการณ์ในขณะที่รับข่าวสารนั้น ๆ

วินิตา นามบุตร (2543: 15-16) ได้สรุปองค์ประกอบของการติดต่อสื่อสารไว้ดังนี้

1. ผู้ส่งสาร หมายถึง ผู้เริ่มทำการติดต่อสื่อสาร โดยเป็นผู้นำความรู้ ความคิด ประสบการณ์ที่ต้องการถ่ายทอดมาแปลเป็นสัญลักษณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาษา หรือกริยา ท่าทาง
2. ข่าวสารในการติดต่อสื่อสารนั้นจำเป็นต้องรู้เนื้อหาสาระความสำคัญต่าง ๆ ของเอกสารตลอดจนเข้าใจข้อความได้อย่างชัดเจน ข่าวสาร ได้แก่ คำสั่ง รายงาน หรือข้อเสนอแนะ ซึ่งมีไปถึงผู้รับการติดต่อสื่อสาร
3. สื่อหรือช่องทาง หมายถึง พาหนะที่นำสารจากผู้ส่งไปยังประสาทส่วนใดส่วนหนึ่งของผู้รับ สื่อดังกล่าว ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อกิจกรรม
4. ผู้รับสาร หมายถึง บุคคลจุดหมายปลายทางของการติดต่อสื่อสาร ซึ่งได้แก่ ผู้ฟัง ผู้ตอบ

สุนันท์ เลิศฤทธิพิงศ์ (2547: 21) กล่าวว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารจะต้องประกอบด้วย บุคคลอย่างน้อยสองคน คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระที่ต้องการส่งไปยังผู้รับสาร และเลือกสื่อหรือช่องทางในการส่งสารไปยังผู้รับสาร และเมื่อผู้รับสารได้รับสารแล้วแปลความหมายของสารและมีปฏิกิริยาตอบสนองหรือปฏิกิริยาย้อนกลับ เพื่อผู้ส่งสารจะได้ทราบถึงความเข้าใจของผู้รับสารว่าตรงกับจุดมุ่งหมายของการส่งสารที่กำหนดไว้หรือไม่

4.3.4 ช่องทางการติดต่อสื่อสาร การสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

1. การสื่อสารทางเดียว หมายถึง การสื่อสารที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดเป็นข่าวสารหรือคำสั่ง ไปสู่ผู้รับสาร โดยทั่วไปการติดต่อสื่อสารแบบนี้จะเป็นไปในรูปแบบของนโยบายคำสั่งของผู้บริหาร ระดับสูงในองค์กรต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และอาจผ่านสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารหรือรายงานขององค์กรต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
2. การสื่อสารสองทาง หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่ผู้ส่งสารสามารถตอบสนองกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจแจ่มแจ้งทั่วถึงและลึกซึ้ง การสื่อสารสองทาง ผู้ส่งสารจะให้ความสนใจกับปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้รับสารซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากในการบริหาร เปรียบเสมือนทำหน้าที่ทั้งผู้ส่งสารและรับสารจากลูกน้อง ในขณะเดียวกันการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆจะเป็นการลดช่องว่างในการสื่อสารที่ดีความหมายไปคนละทิศละทาง ประการสำคัญการสื่อสารสองทางสามารถสร้างขวัญกำลังใจ และการมีส่วนร่วมในงาน

4.3.5 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสาร

การสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำและการเขียน ผู้สื่อสารควรมีความสามารถในด้านต่อไปนี้
 วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2539: 52)

1. ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม ถูกหลักเกณฑ์ และเป็นไปตามหลักตรรกศาสตร์

2. ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้มีความหมาย การสื่อสารจะได้ผลถ้าเข้าใจว่าสิ่งที่เราพูดหรือเขียนหมายถึงอะไร การใช้ถ้อยคำอย่างมีความหมายเป็นการแสดงภูมิปัญญาของผู้ส่งข่าวสาร

3. ความสามารถในการใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส การสื่อสารเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งถ้าหากเราใช้ถ้อยคำไม่เหมาะสมกับเวลาและโอกาส

4. ความหมายที่ถ่ายทอดความคิดเป็นคำพูด ผู้นำจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านนี้ให้มาก ถ้าหากผู้นำมีแต่ความคิด แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การจะเป็นผู้นำจะประสบความสำเร็จได้ยาก

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารของครูในชั้นเรียน โดยการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอาจเป็นในรูปแบบคำพูด ตัวอักษร สัญลักษณ์ ที่ชัดเจน ถูกต้อง และเข้าใจง่าย ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความเข้าใจที่ตรงกันสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

4.4 การประสานประโยชน์

การประสานประโยชน์เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครู หน้าที่ความรับผิดชอบของครูก็คือความรับผิดชอบต่อศิษย์ ต่อสถานศึกษา ต่อเพื่อนครู ต่อผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผู้เป็นครูจะต้องพยายามรักษาหน้าที่ และความรับผิดชอบเหล่านี้ด้วยจิตสำนึก เต็มใจ เกร่งกรัด และมีประสิทธิภาพ

ครูกับนักเรียน

บทบาทของครูมีความจำเป็น และสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ครูต้องเข้าใจบทบาทในการสร้างบรรยากาศ พฤติกรรมของครู มีผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนดังนี้

สุภานี ปิยะอภิรักษ์ (2539: 63) กล่าวถึง บรรยากาศการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน การยกตัวอย่างประกอบการนำเสนอเนื้อหาสำคัญในบทเรียน การจัดกิจกรรมประกอบการสอน การสอดแทรกเกร็ดความรู้ หรือข้อคิดที่เป็นประโยชน์ การตั้งคำถามนักเรียน การเสริมแรง และการสรุป เป็นต้น

2. ผู้เรียนที่เข้าได้รับการเอาใจใส่จากครู นักเรียนเรียนโดยผ่านประสาทสัมผัสหลายๆ ทาง ผู้เรียนสนใจในบทเรียน ได้รับการฝึกทักษะที่ต้องการ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีขึ้น

3. บรรยากาศในห้องเรียน ครูแสดงความเป็นมิตรกับนักเรียน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนถามปัญหา การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การส่งเสริมให้นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น การจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรม

4. ครูใช้สื่อการสอนดีเหมาะสม ปริมาณสื่อการสอนมีเพียงพอ มีความเป็นรูปธรรมของสื่อเป็นต้น

พิมพ์พันธ์ เดชะครุฑ (2545: 7-9) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นบรรยากาศทางจิตใจที่มีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพราะจะทำให้การจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น มีชีวิตชีวา เป็นบรรยากาศของการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน มีดังนี้

1. บรรยากาศความคุ้นเคย หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียนสรุปได้ดังนี้

1.1 บุคลิกภาพของผู้สอน ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งกายสุภาพ และสะอาด มีอารมณ์ขัน ท่าทางเหมาะสม และมีน้ำเสียงน่าฟัง สิ่งเหล่านี้เป็นการเร้าใจ และดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

1.2 พฤติกรรมการสอนของผู้สอน เป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นคว้าด้วยตนเอง หรือการสอนที่ผู้สอนมีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะทำให้ห้องเรียนดำเนินการเรียนการสอนด้วยความสนุก และมีชีวิตชีวา

1.3 พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศอย่างมาก คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนด หรือแนะนำอย่างเต็มใจ โดยปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ ผู้เรียนกับผู้เรียนรู้จัก คุ้นเคย และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการถามตลอดจนโต้แย้งกับผู้สอน และผู้เรียนอย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามกาลเทศะ

2. บรรยากาศที่เป็นอิสระ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้ และเน้นการทำงานเป็นทีม หรือเป็นกลุ่มให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาหรือเรื่องที่เรียน

3. บรรยากาศที่ทำท่าย คือบรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจติดตามค้นคว้าศึกษา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศการแข่งขันระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

4. บรรยากาศของการยอมรับนับถือ คือ บรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอนในฐานะที่เป็นผู้ให้ความรู้และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหา และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังเป็นบรรยากาศที่ผู้สอนต้องยอมรับผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ทักษะแตกต่างกัน โดยยอมรับในคุณค่าของผู้เรียนแต่ละคน และนำคุณค่าหรือความสามารถของแต่ละคนมาใช้ให้เป็นประโยชน์

5. บรรยากาศของการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัยในตัวเอง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยของห้องเรียน และความรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ให้ตระหนักเสมอว่าครูที่ผู้สอนมีความคุ้นเคย เป็นกันเองกับผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งดี แต่ต้องสร้างให้ผู้เรียนมีความเกรงใจและประพฤติในทางที่เหมาะสมทั้ง กาย วาจา และใจ

6. บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจ คือผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมในทางพึงประสงค์

ทศนา แชมมณี (2547: 45-53) ได้แนวคิดและแนวทางสำหรับครูในการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ จากผลงานวิจัย การศึกษาพฤติกรรมของครูที่นักเรียนประทับใจ ซาบซึ่งในตัวครู สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการสอน

1.1 ครูใช้เทคนิคการสอนดี อธิบายเข้าใจง่าย และมีจิตวิทยาในการสอน เล่าเรื่องสนุกสนานสลับการสอน

1.2 ให้ขวัญ และกำลังใจ

1.3 ให้ความช่วยเหลือ เสริมศักยภาพเป็นรายๆ

1.4 ตั้งใจสอน เอาใจใส่ ไม่หยุดสอนโดยไม่จำเป็น

1.5 วางแผนการสอนดี มีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน

2. พฤติกรรมด้านการปกครอง อบรม แนะนำ

2.1 ใช้จิตวิทยาในการอบรม ตักเตือน ชวนคุย และปลอบใจ ยกย่องผู้ทำงานสำเร็จ ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ แก้ปัญหา

2.2 ให้ความยุติธรรมแก่นักเรียน ให้นักเรียนตอบคำถามเท่าเทียมกัน ไม่ว่าเด็กเก่งหรือ อ่อน ถามทุกข์สุขทุกคน ตัดสินความผิดด้วยความยุติธรรม

2.3 ให้ความเป็นธรรมกับเด็ก ร่วมกิจกรรมต่างๆกับเด็ก สนใจพฤติกรรมเด็กเป็นรายบุคคล อบรมสั่งสอนคอยดูแลความทุกข์ สุขของเด็ก

3. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม

3.1 แสดงความรัก ความเมตตา ห่วงใย หวังดี มีน้ำใจต่อศิษย์

3.2 แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละอุทิศตนเพื่อศิษย์

3.3 แสดงความมีเหตุผล ครูจะถามถึงสาเหตุทุกครั้งที่เด็กทำผิด หรือขาดเรียน

3.4 แสดงความอดทน อดกลั้น รู้จักควบคุมอารมณ์ และให้อภัย

ครูกับนักเรียนนับว่าเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกันมากที่สุด ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนก็ฝากความหวังไว้กับครู กล่าวคือ มอบภาระต่างๆ ในการอบรมดูแล ลูกหลานของตนให้แก่ครู ดังนั้น ครูจึงควรปฏิบัติหน้าที่ของครูให้สมบูรณ์ที่สุด และควรสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและศิษย์ให้แน่นแฟ้น ให้ศิษย์มีความรู้สึกพึงใจตลอดไปวิธีการที่ครูควรจะทำต่อศิษย์ เช่น

1. สอนศิษย์ให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ในวิชาการต่างๆให้มากที่สุดเท่าที่ครูจะทำได้

2. สอนให้นักเรียนหรือศิษย์ของตนมีความสุขเพลิดเพลินกับการเล่าเรียนไม่เบื่อหน่ายอยากจะเรียนอยู่เสมอ

3. อบรมดูแลความประพฤติของศิษย์ให้อยู่ในระเบียบวินัย หรือกรอบของคุณธรรม ไม่ปล่อยให้ศิษย์กระทำชั่วด้วยประการทั้งปวง

4. ดูแลความทุกข์ สุขอยู่เสมอ

5. เป็นที่ปรึกษาหารือ ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่ศิษย์

ครูกับครู

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูนับว่ามีความสำคัญมากที่สุดต่อการพัฒนาวิชาชีพครูเพราะครูที่ทำหน้าที่การสอนในสถานศึกษาเดียวกันเปรียบเสมือนบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน หากสมาชิกในครอบครัวเดียวกันมีความสมานสามัคคีอันดีต่อกันแล้ว นอกจากจะทำให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพแล้ว ยังช่วยให้การปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ การพัฒนาสถานศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครูก็จะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว วิธีที่ครูควรปฏิบัติต่อครู เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน เช่น

1. ร่วมมือในการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติอย่างสม่ำเสมอ
2. ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางด้านวิชาการ เช่นการแนะนำ การสั่งสอน แนะนำเอกสารหรือแหล่งวิทยาการ
3. ช่วยเหลืองานส่วนตัวซึ่งกันและกันเท่าที่โอกาสจะอำนวย
4. ทำหน้าที่แทนเมื่อคราวจำเป็น
5. ให้กำลังใจในการทำงานซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจจะแสดงในรูปของวาจา หรือการกระทำก็ได้
6. กระทำตนให้เป็นผู้ที่มีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อกันเสมอ ไม่แสดงตนในทำนองยกตนข่มท่าน หรือแสดงตนว่าเราเก่งกว่าผู้อื่น

ครูกับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองนักเรียนเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนและความก้าวหน้าของสถานศึกษา โรงเรียนใดที่สามารถโน้มน้าวให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาใกล้ชิดโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนนั้นจะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วทั้งด้านคุณภาพการเรียนของนักเรียนและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายและสังคมรอบๆโรงเรียน วิธีการที่ครูสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

1. แจ้งผลการเรียนหรือ ความเจริญก้าวหน้าของศิษย์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบเป็นระยะ
2. ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนในกรณีที่มีปัญหาทางการเรียน ความประพฤติ สุขภาพอื่นๆ
3. หาเวลาเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเมื่อมีโอกาสอันเหมาะสม เช่น เมื่อได้ข่าวการเจ็บป่วยหรือสมาชิกในครอบครัวถึงแก่กรรม เป็นต้น
4. เชิญผู้ปกครองร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การแข่งขันกีฬา ประจำปี หรือชุมนุมศิษย์เก่า
5. ครูควรร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และอาชีพให้ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นบ้าง จะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของครูมากขึ้น

6. เมื่อชุมชนได้ร่วมมือกันจัดงานต่างๆ เช่นงานประจำปี หรืองานเทศกาลต่างๆ ควรให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ

7. ครูควรแจ้งข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง โดยให้ผู้ปกครองได้รับทราบเป็นระยะๆ ซึ่งอาจจะส่งข่าวสารทางโรงเรียน หรือการติดประกาศตามป้ายที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น

ครูกับชุมชน

บทบาทของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญ เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของการให้การศึกษา แต่ไม่ได้หมายความว่าหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องวิชาการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่โรงเรียนในปัจจุบันต้องให้ผู้รับการศึกษาพัฒนาทุกๆ ด้านให้มากที่สุด และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยต้องปรับปรุงและให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้น

ฟิลิฐุ พิษณานนท์ (สว่างจิต โคว์บุญงาม. 2548: 26 , อ้างจาก ฟิลิฐุ พิษณานนท์. 2530: 91-93) กล่าวถึงบทบาทของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อชุมชนไว้ 5 ประการได้แก่

1. ครู และผู้บริหารมีหน้าที่ ฐานะเป็นผู้นำสังคมโดยมีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของสังคม

1.2 เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ๆ พร้อมชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติกับ

แนวคิดนั้นด้วยความเต็มใจ

1.3 เป็นผู้ช่วยวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของสังคม

1.4 เป็นผู้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นหรือยั่วยุให้เกิด

การกระทำในทางสร้างสรรค์ หรือการพัฒนาให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือชุมชน

1.5 เป็นผู้ร่วมงานหรือเผยแพร่ผลงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนในสังคมนั้นได้รับทราบ

6. คณะครู และผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการกับชุมชน

7. คณะครู และผู้บริหารมีหน้าที่ในการให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชน

8. คณะครู และผู้บริหารควรให้บริการแก่ชุมชนในด้านทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ และอื่นๆ

9. คณะครู และผู้บริหารควรให้ความร่วมมือกับชุมชนด้านกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ฟาฏิมะฮ์ แวสะมาแอและคณะ (2553: 9) ได้กล่าวไว้ว่า ครูจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน กลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มีความใกล้ชิดกับครู สถานศึกษา และครูต้องเกี่ยวข้องด้วยตลอดเวลา ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาหากครูสร้างความประทับใจให้กับชุมชนดังนี้

1. ความเสียสละ ครูผู้สอนต้องมีความเสียสละ ไม่ว่าจะในเรื่องของความสามารถ การตั้งใจทุ่มเทในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง
2. การยืนหยัด ครูต้องยืนหยัดต่อทุกสภาพปัญหา การทำงานทุกอย่างต้องประสบปัญหา ครูต้องมีสติตั้งมั่นแก้ปัญหาแต่ละจุด โดยเฉพาะครูต้องรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ร่วมกันทำงาน เป็นทีมกับชุมชน
3. ความอดทน ในการประสานงานกับชุมชน ครูต้องมีความอดทนอย่างมีสติ และมีเป้าหมาย
4. สร้างผลงาน ครูจะต้องร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างผลงานให้ประชาชนในชุมชนได้พบเห็นเพื่อสถานศึกษาจะได้เป็นที่รู้จักในชุมชนมากขึ้น
5. ขยายความคิด ครูต้องมีการขยายความคิดให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนและร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของชุมชน
6. สร้างความรัก ความสามัคคี ในหมู่ผู้ร่วมงานของชุมชน เมื่อครูและสถานศึกษาเข้าไปร่วมกิจกรรม

สรุป การประสานประโยชน์หมายถึง ความสามารถของครูผู้สอนจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีเพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกำกับควบคุมดูแล ให้ความช่วยเหลือ ควบคุมพฤติกรรม ชี้แนะแนวทาง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจ การประสานสัมพันธ์กับเพื่อนครูให้ความช่วยเหลือในด้านการปฏิบัติงานการเรียนการสอน การประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาของผู้เรียน รายงานผลการเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น

4.5 การใช้นวัตกรรม

การพัฒนาคนที่สำคัญที่สุดคือ การให้การศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้ทันกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ปัจจัยสำคัญของ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายและรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่มีความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544) พบว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญและเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 3 แผนนโยบายการศึกษาว่า “ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอนและต่อการส่งเสริมการเรียนรู้” “ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อขยายบริการทางการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนและกระจายความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ไปสู่ประชาชนและชุมชน ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา ได้บัญญัติไว้ว่า “ส่งเสริมให้มีการผลิต และใช้ประโยชน์จากสิ่งพิมพ์และสื่อการเรียนรู้อุปแบบต่างๆ ที่มาตรฐานอย่างกว้างขวาง”

นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 65 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 40) ซึ่งในยุคปฏิรูปการศึกษาปัจจุบันนี้ผู้สอนจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาหรือผลิต ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้ให้มากที่สุด

ครูต้องปรับเปลี่ยนนิสัยทัศนคติและพฤติกรรมการสอนของตนเองก่อน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนยุคปฏิรูปการศึกษา เช่นปัจจุบันนี้เพราะนอกจากจะเป็นสื่อกลางความคิดเพื่อให้ผู้สอนสอนได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถเรียนอย่างมีความสุขและบรรลุจุดประสงค์ที่ผู้สอนได้วางไว้และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้นเพราะสื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง ทักษะ เจตคติ ความรู้ความเข้าใจ และความซาบซึ้ง เห็นคุณค่าในเรื่องราวที่สอนซึ่งจะเป็นรากฐานให้เกิดความเข้าใจและความจำอย่างถาวร ซึ่งนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงของโลกต่างยอมรับว่าสื่อการเรียนการสอนช่วยให้สอนได้ผลดีขึ้น (สุประวัติ ปานสมบัติ. 2539: 13) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต4 (2549: 1)ในปี 2549 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ครูเปลี่ยนพฤติกรรมเรียนการสอนและพัฒนาเด็ก เยาวชนให้มีทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะด้านการอ่าน การใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศและทักษะด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่เป็นประตูลู่ความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ควบคู่กับการวางรากฐานและปมเพาะความเป็นคนดีมีคุณธรรมซึ่งมีขอบเขตในการพัฒนานวัตกรรม 4 ด้าน ได้แก่

1. นวัตกรรมในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ เป็นนวัตกรรมเกี่ยวกับระบบรูปแบบวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีข้อจำกัด
2. นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เป็นนวัตกรรมเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอน เช่น รูปแบบ เทคนิควิธีการสอนแบบคละชั้น การจัดทำและการใช้หลักสูตร เทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เทคนิควิธีการวัดผลและประเมินผล
3. นวัตกรรมด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นนวัตกรรมเกี่ยวกับระบบการพัฒนาพฤติกรรมและคุณลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม
4. นวัตกรรมอื่นๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่ช่วยเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ สื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ วิธีการที่ทำให้นักเรียนค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2536: 87-88) กล่าวว่า จำเป็นต้องคิดค้นหาวิธีการใหม่ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรียกว่านวัตกรรม (Innovation) นวัตกรรมเป็นจุดก่อตัวของเทคโนโลยี นวัตกรรมและเทคโนโลยีหากมีความเกี่ยวข้องทางการศึกษาก็เรียกว่า นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการศึกษา การนำเอาวิธีการออกแบบระบบการเรียนการสอนมาวางแผนการศึกษา และนำมาแก้ปัญหาการศึกษา

ตลอดจนนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบยิ่งขึ้น จึงเป็นแนวคิดที่เรียกว่า นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ความหมายของนวัตกรรมการศึกษา

ทอมัส ฮิวส์ (Thomas Hughes) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรม ไว้ว่าการเกิดนวัตกรรม มี 3 ขั้นตอนคือ

1. มีการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ หรือปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมกับสภาพงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้น
2. มีการพัฒนาปรับปรุง โดยผ่านการทดลองจนมีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือได้
3. มีการนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติใหม่ที่แปลกไปจากที่เคยปฏิบัติมา

สรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนการใช้นวัตกรรม

ชัยฎา นุซฮาฮาญ (2545: 21) กล่าวว่า ครูผู้สอนสามารถนำนวัตกรรมมาใช้ได้โดย ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษา ค้นคว้าของผู้เรียน และเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือก การใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ นั้นอย่างสม่ำเสมอ
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น
8. ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

กิดานันท์ มลิทอง. (2536: 35) ได้กล่าวว่าสื่อการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับ
ผู้เรียนและผู้สอนดังต่อไปนี้

ประโยชน์ของสื่อกับผู้เรียน

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความ
เข้าใจเนื้อหา บทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบ
ยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่เบื่อ
หน่ายการเรียน
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่
เรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษย
สัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงผู้สอนด้วย
5. ช่วยสร้างเสริมทักษะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และช่วยให้ผู้เรียนเกิด
ความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการเรียน
รายบุคคล

ประโยชน์ของสื่อกับผู้สอน

1. การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศในการเรียน
น่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้ในการบรรยายแต่
เพียงอย่างเดียว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นอีกด้วย
2. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้
ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้

3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอ ในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้สื่อ
การสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

สื่อการสอนจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในระบบ
การเรียนการสอนหรือระบบการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์หรือคุณค่าของสื่อการสอนในระบบ
การเรียนการสอน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไว้
หลากหลาย ในที่นี้จะพิจารณาเกี่ยวกับประโยชน์หรือคุณค่าของสื่อการสอนออกโดยแบ่งออกเป็น
2 ด้าน คือ คุณค่าที่มีต่อผู้เรียน และ คุณค่าที่มีต่อผู้สอน ซึ่งรายละเอียดของแต่ละด้านนั้นมีดังนี้

1. คุณค่าของสื่อการสอนที่มีต่อผู้เรียน

เมื่อพิจารณาคุณค่าของสื่อการสอนที่มีต่อผู้เรียน จะพบว่าสื่อการสอนมีคุณค่าต่อผู้เรียนดังต่อไปนี้ Kemp, J.R. (1989 อ้างใน เชาวเลิศ และกอบกุล, 2543; สุโชติ และ สารโรจน์ 2535; กิดานันท์ 2540)

1.1 ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจของผู้เรียน สื่อการสอนช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหาของบทเรียน ที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อการสอน ความสนใจของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้ เพราะอาจนับได้ว่า ความสนใจเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด ตัวอย่างของการใช้สื่อการสอนในกรณีนี้ เช่น ก่อนที่จะเริ่มต้นการสอน ผู้สอนทำการฉายวิดีโอทัศน์ที่เป็นโฆษณาทางโทรทัศน์ซึ่งมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน ความน่าสนใจของสื่อวิดีโอทัศน์จะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจของผู้เรียน นำให้ผู้เรียนสนใจฟังเนื้อหาหลักของบทเรียนต่อไป

1.2 ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว สื่อการสอนควรเป็นสิ่งที่ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนรับรู้และทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้อย่างสะดวก ง่าย และรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทเรียนที่เนื้อหามีความสลับซับซ้อนหรือยากที่จะทำความเข้าใจ ตัวอย่างของการใช้สื่อการสอน เช่น การใช้ภาพวาดเพื่อแสดงให้เห็นถึงเส้นทางการไหลเวียนของโลหิตในร่างกาย หรือการใช้หุ่นจำลองเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะและตำแหน่งที่ตั้งของอวัยวะภายใน เป็นต้น การใช้สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้รวดเร็วและง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาของการสื่อความหมายโดยการพูดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

1.3 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในบริบทของการเรียนรู้ บุคคลหรือผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ ระดับสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ สมรรถภาพทางกาย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาจทำให้ผู้เรียนมีความถนัด หรือความสามารถในการรับรู้ และการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การใช้สื่อการสอนจะช่วยลดอุปสรรคหรือแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ให้ลดลงหรือหมดไปได้ ตัวอย่างเช่น การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction) ให้ผู้เรียนเรียนเป็นรายบุคคล จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนใช้เวลาในการเรียนตามความสามารถในการเรียนของตนเอง เลือกลำดับหรือเนื้อหาบทเรียนตามที่ตนเองสนใจหรือถนัด ในกรณีนี้สื่อการสอนจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรวมกันในชั้นเรียน ที่ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้า มักจะทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ไม่ทันกับกลุ่มผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วกว่าเป็นต้น

1.4 ช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สื่อการสอนที่ถูกออกแบบมาให้ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น การใช้เกมต่อภาพ(jigsaw) แข่งขันกันเป็นกลุ่มเพื่อหาคำตอบจากภาพที่ต่อเสร็จสมบูรณ์ การใช้เกมแขวนคอ(hang man) เพื่อทายคำศัพท์ เป็นต้น สื่อการสอนเหล่านี้ช่วยเอื้ออำนวยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ช่วยให้บริการ

ของการเรียนการสอนมีชีวิตชีวา มีสังคมในห้องเรียนเกิดขึ้น นำมาซึ่งการช่วยเหลือกันในการการเรียนรู้

1.5 ช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมกับการเรียน สภาพการเรียนการสอนที่ดี ต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น(active learning) สื่อการสอนที่ได้รับการออกแบบมาเป็นอย่างดี ต้องเป็นสื่อการสอนที่สามารถกระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนทำการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น โดยให้ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน โดยควรเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ด้านการใช้ความคิดหรือกิจกรรมทางสมอง ตัวอย่างของสื่อการสอนที่สามารถกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นหรือมีส่วนร่วมกับการเรียน ได้แก่ หนังสือบทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

1.6 ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเพลิดเพลิน สนุกสนาน และไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน หากโดยปกติแล้วผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ การใช้สื่อการสอน จะเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียนให้แตกต่างไปจากสิ่งที่เคยปฏิบัติเป็นประจำในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน สื่อการสอนบางอย่างยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในการเรียนรู้อย่างสนุกสนานตัวอย่างเช่น การใช้สไลด์ประกอบเสียง การทดลองในห้องปฏิบัติการ การชมนิทรรศการ เป็นต้น

2. คุณค่าของสื่อการสอนที่มีต่อผู้สอน

เมื่อพิจารณาคูณค่าของสื่อการสอนที่มีต่อผู้สอน จะพบว่าสื่อการสอนมีคุณค่าต่อผู้สอนดังต่อไปนี้ Kemp, J.R. (1989 อ้างใน ชาวเลิศ และกอบกุล, 2543; สุโชติ และ สาโรจน์ 2535; กิดานันท์ 2540)

2.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมการสอนหรือเนื้อหาการสอน เมื่อใช้สื่อการสอนผู้สอนไม่ต้องจดจำเนื้อหาบทเรียนทั้งหมดเพื่อนำมาบรรยายด้วยตนเอง เพราะรายละเอียดของเนื้อหาบทเรียนส่วนใหญ่จะถูกนำเสนอผ่านทางสื่อการสอน ซึ่งช่วยลดงานในการเตรียมตัวสอนลงไปได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ต้องสอนซ้ำในเนื้อหาเดิม ก็สามารถนำสื่อการสอนที่เคยใช้สอนกลับมาใช้ได้ อีก การใช้สื่อการสอนยังสามารถลดภาระเรื่องเวลาในการสอนได้อีกเช่นกัน ตัวอย่างเช่น การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น กรณีเหล่านี้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยที่ผู้สอนไม่ต้องใช้เวลามาสอนผู้เรียนโดยตัวผู้สอน

2.2 ช่วยสร้างบรรยากาศในการสอนให้น่าสนใจในการสอนด้วยการบรรยายอย่างเดียว นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนควรจะต้องมีความสามารถเฉพาะตัวในการกระตุ้นและสร้างความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความน่าสนใจ ซึ่งถ้าไม่เป็นเช่นนั้นแล้วการใช้สื่อการสอนจะช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีความน่าสนใจขึ้นมาได้

2.3 ช่วยสร้างความมั่นใจในการสอนให้แก่ผู้สอน ในกรณีที่เนื้อหาบทเรียนมีหลายขั้นตอน มีการเรียงลำดับ มีจำนวนมาก หรือยากที่จะจดจำ การใช้สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น เพราะเนื้อหาเหล่านั้นสามารถที่จะบันทึกไว้ได้ในสื่อการสอน

ตัวอย่างเช่น การใช้แผ่นใส ซึ่งช่วยผู้สอนในเรื่องของการจำลำดับการสอน เนื้อหา ตลอดจนข้อความที่ยากต่อการจดจำ ได้เป็นอย่างดี เมื่อใช้สื่อการสอน ผู้สอนจะมีความมั่นใจในเรื่องลำดับการสอน และเนื้อหาการสอน

2.4 กระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอ เมื่อผู้สอนเห็นคุณค่าของสื่อการสอน ผู้สอนก็จะนำสื่อการสอนมาใช้ในการสอนของตนเอง ซึ่งในขั้นการเตรียมผลิตสื่อการสอน การเลือกสื่อการสอน หรือการจัดหาสื่อการสอน ตลอดจนการแสวงหาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการสอน จะทำให้ผู้สอนเป็นผู้มีความตื่นตัว และมีการพิจารณาเพื่อทำให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการปรับปรุงการสอนของตนเอง และทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการใช้สื่อการสอน

นอกจากคุณค่าของสื่อการสอนที่มีต่อผู้เรียน และผู้สอนดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น มีการวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนจำนวนมากที่สนับสนุนและบ่งชี้ว่า สื่อการสอนมีประโยชน์หรือมีคุณค่าต่อกระบวนการเรียนการสอน เช่น สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยใช้เวลาน้อยลง สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาบทเรียนได้นานกว่าการฟังบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว เป็นต้น

สรุปได้ว่า สื่อการสอนมีคุณค่าต่อระบบการเรียนการสอนหรือการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในหลายประการด้วยกัน ซึ่งการพิจารณาค่าของสื่อการสอนอาจทำได้โดยการพิจารณาถึงคุณค่าที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน และผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากในกระบวนการเรียนการสอน ประเด็นสำคัญของคุณค่าของสื่อการสอน คือ สื่อการสอนช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อินเทอร์เน็ต (Internet)

เทคโนโลยีสารสนเทศกำลังได้รับความนิยมจากผู้คนทั่วโลกเพื่อใช้ในการจัดเก็บ ประมวลผลและสืบค้นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพราะอินเทอร์เน็ตจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารจากข้อมูลปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ทุกสาขาอาชีพที่จะสามารถสืบค้นข้อมูลที่ตนเองสนใจได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปยังห้องสมุดแม้กระทั่งข่างสารข้อมูลจากทั่วโลกก็สามารถอ่านได้ทันทีในอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ต่างๆ

ข้อดีและข้อจำกัดของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยบริการที่หลากหลาย ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการมากมาย ดังต่อไปนี้

1. ค้นคว้าข้อมูลในลักษณะต่างๆ เช่น งานวิจัย บทความในหนังสือพิมพ์ ความก้าวหน้าทางการแพทย์ ฯลฯ ได้จากแหล่งข้อมูลทั่วโลก เช่น ห้องสมุด สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัย โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการเดินทางและสามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง

2. ติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วจากการรายงานข่าวของสำนักข่าวต่างๆ อยู่ รวมทั้งอ่านบทความเรื่องราวที่ลงในนิตยสารหรือวารสารต่างๆ ได้ฟรีโดยมีทั้งข้อความและภาพประกอบด้วย

3. รับส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องเสียเงินค่าตราไปรษณียากร ถึงแม้จะเป็นการส่งข้อความไปต่างประเทศก็ไม่ต้องเสียเงินเพิ่มขึ้นเหมือนการส่งจดหมาย การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นั้นนอกจากจะส่งข้อความตัวอักษรแบบจดหมายธรรมดาแล้วยังสามารถส่งแฟ้มภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงพร้อมกันไปได้ด้วย

4. สนทนากับผู้อื่นที่อยู่ห่างไกลได้ทั้งในลักษณะการพิมพ์ข้อความและเสียง

5. ร่วมกลุ่มอภิปรายหรือกลุ่มข่าวเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือพูดคุยแก้ปัญหากับผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน เป็นการขยายวิสัยทัศน์ในเรื่องที่สนใจนั้นๆ

6. ถ่ายโอนแฟ้มข้อความ ภาพ และเสียงจากที่อื่นๆ รวมทั้งโปรแกรมต่างๆ ได้จากแหล่งที่มีผู้ให้บริการ

7. ตรวจสอบราคาสินค้าและสั่งซื้อสินค้ารวมทั้งบริการต่างๆ ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปห้างสรรพสินค้า

8. ให้ความบันเทิงหลายรูปแบบ เช่น การฟังเพลง รายการวิทยุ การชมรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รวมไปถึงการแข่งขันเกมกับผู้อื่นได้ทั่วโลก

9. ติดประกาศข้อความที่ต้องการให้ผู้อื่นทราบได้อย่างทั่วถึง

10. ให้เสรีภาพในการสื่อสารทุกรูปแบบแก่บุคคลทุกคน

ข้อจำกัด

ถึงแม้อินเทอร์เน็ตจะก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ใช้อย่างมากมายแต่ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการดังต่อไปนี้ อินเทอร์เน็ตเป็นข่ายงานขนาดใหญ่ที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ทุกคนจึงสามารถสร้างเว็บไซต์หรือติดประกาศข้อความได้ทุกเรื่อง บางครั้งข้อความนั้นอาจจะเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ได้รับการรับรอง เช่น ข้อมูลด้านการแพทย์หรือผลการทดลองต่างๆ จึงเป็นวิจรรย์ญาณของผู้อ่านที่จะต้องไตร่ตรองข้อความที่อ่านนั้นด้วยว่าควรเชื่อถือได้หรือไม่ นักเรียนและเยาวชนอาจติดต่อเข้าไปในเว็บไซต์ที่ไม่เป็นประโยชน์หรืออาจยั่วอารมณ์ ทำให้เป็นอันตรายตัวตัวเองและสังคม

การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)

การเรียนรู้อย่างออนไลน์หรือe-learningการศึกษาเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต (Internet) อินทราเน็ต เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วีดีโอ และมัลติมีเดียอื่นๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยเรียนรู้ ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น

เรียนทุกคนสามารถติดต่อ ปรีक्षा แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับ การเรียนใน
ชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย

ประโยชน์และข้อจำกัดของการเรียนรู้โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ครูสามารถใช้ประโยชน์ จากการเรียนรู้โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ 5 ประการ คือ

1. อุปกรณ์ช่วยสอน ทำให้ขยายโอกาสทางการศึกษาได้
2. อุปกรณ์ทบทวนวิชาเรียน โดยนักศึกษาสามารถทบทวนวิชาเรียนแต่ละวิชาได้
3. แหล่งข้อมูลที่สามารถค้นคว้าได้ตลอดเวลา เรียนรู้ทั่วทุกมุมโลก
4. ประหยัดเวลาและเงิน นับว่าเป็นชั้นเรียนที่ประหยัด และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการ

เดินทาง

ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ด้านผู้สอน

1. จัดระบบวิเคราะห์ข้อสอบง่าย และนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ
2. ปรับปรุงสื่อการสอนได้สะดวก ให้ทันสมัยตลอดเวลาดีกว่าระบบเอกสาร
3. มีเวลาคิดคำตอบก่อนตอบคำถามของนักเรียนได้ละเอียดรอบคอบกว่า
4. ไม่ต้องตอบคำถามซ้ำ เพราะสามารถสร้างเว็บเพจสำหรับคำถามที่ถูกถามบ่อย

ด้านผู้เรียน

1. เรียนที่ไหน (Any Where เมื่อไรก็ได้ (Any Time) แล้วแต่ศักยภาพของผู้เรียน
2. หลีกสูตรทันสมัย เพราะผู้สอนสามารถปรับปรุงได้ตลอดเวลา
3. ค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการเรียนในภาคปกติ
4. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. อ้างอิงข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตได้ง่าย

ข้อจำกัดของการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ด้านผู้สอน

1. การประเมินผลไม่น่าเชื่อถือ ผู้เรียนอาจทุจริตได้ถ้าไม่ใช้ระบบเดิม (นั่งในห้องสอบ)
2. บางระบบมีแต่ค่าใช้จ่ายไม่มีรายรับจากผู้เรียน ทำให้ขาดแรงจูงใจสำหรับผู้สอนที่จะดูแล

นักเรียน

3. ผู้สอนบางกลุ่มไม่มีพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ที่ดีพอ
4. ต้นทุนด้านบุคลากร และการสร้างบทเรียนสูง

ด้านผู้เรียน

1. คลังข้อสอบถูกคัดลอก และนำไปเผยแพร่ได้ง่ายทำให้การเรียนไม่สัมฤทธิ์ผล
2. นักเรียนต้องมีคอมพิวเตอร์ และมีความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต
3. ไม่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ EQ (Emotional Quotient)

มัลติมีเดีย

ความหมายของมัลติมีเดีย

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของมัลติมีเดียไว้ดังนี้

ยีน ภูววรรณ (2531: 129) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า มัลติ แปลว่าหลากหลาย และคำว่า มีเดีย แปลว่า สื่อ รวมคำว่า มัลติมีเดีย หมายถึงสื่อหลายอย่าง สื่อหรือตัวกลาง คือ สิ่งที่จะส่งความเข้าใจระหว่างกันของผู้ใช้ เช่น ข้อมูล รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ภาพวีดิทัศน์และอื่นๆ ที่นำมาประยุกต์ร่วมกัน

วีระศักดิ์ วิทวัสกุล (2534: 152-153) ได้กล่าวถึงคำว่า มัลติมีเดีย หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์ในการรวบรวมและควบคุมอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจอภาพ เครื่องเล่นวีดิโอ แผ่นซีดี เครื่องเสียง และอุปกรณ์อื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูล Presentation (การฝึกอบรม) Training (การ展示ข่าวสาร) Information Broadcast (หรือเป็นสื่อในด้านต่าง ๆ แต่ถ่าระบบนั้นสามารถทำงานเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เป็นโครงสร้าง และผู้ใช้สามารถติดตามผลย้อนกลับได้จากการศึกษาหัวข้อที่สนใจ โดยมีการติดต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์แบบโต้ตอบ ได้โดยทันที) Interactive (ก็จะเข้าสู่หลักการของไฮเปอร์มีเดีย) Hypermedia (มัลติมีเดียจึงเป็นการประกอบกันระหว่างฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่สร้างเป็นแพลตฟอร์ม) Platform (สำหรับใช้ในการสร้างและนำเสนอโครงการทางมัลติมีเดียที่เป็นสื่อที่มีความเหมือนจริง) Realistic (ใช้งานได้ง่าย น่าสนใจ และเหมาะสมกับผู้ใช้ทุกระดับ)

ประโยชน์ของมัลติมีเดีย

มัลติมีเดียเข้ามามีบทบาทในหลายด้าน เช่น ด้านธุรกิจ การศึกษา บันเทิง การเมือง โทคมหาคม เป็นต้น ผลจากการนำมัลติมีเดียไปใช้ในงานต่าง ๆ ทำให้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ในยุคข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มัลติมีเดียจึงสามารถช่วยให้เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ประโยชน์ของมัลติมีเดียในระบบต่าง ๆ จึงสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การสื่อความหมาย สามารถสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็ว เข้าใจง่าย
2. ควบคุมการนำเสนอ สามารถจัดลำดับให้ผู้ใช้ติดตาม ความต้องการของผู้เขียนโปรแกรมได้อย่างสะดวก
3. ควบคุมลำดับการปฏิบัติสามารถสร้างเงื่อนไขของการวิ่งไปสู่ลำดับเหตุการณ์ได้อย่างซับซ้อน
4. การพัฒนาประสิทธิภาพของงาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้มากมาย เช่น งานบันเทิง งานด้านการศึกษา ผลิตสื่อการเรียนการสอน สื่อการฝึกอบรม งานนำเสนอ โครงการพัฒนาแนวความคิด และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ในระยะเวลาอันสั้น ช่วยลดเวลาในการสื่อสาร เป็นต้น

5. ดึงดูดความสนใจ มัลติมีเดียที่ประกอบด้วยภาพนิ่ง ภาพกราฟิก ภาพวีดิทัศน์ และเสียงจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และช่วยในการสื่อสารระหว่างผู้สอน และผู้เรียนด้วย

6. ให้สารสนเทศหลากหลาย การใช้ CD-ROM ในการให้ข้อมูลและสารสนเทศ ในปริมาณที่มากมายและหลากหลายรูปแบบที่เกี่ยวกับเนื้อหาข้อมูลที่สอน

1. ทดสอบความเข้าใจ ผู้เรียนบางคนอาจไม่กล้าถามข้อสงสัยหรือตอบคำถามในห้องเรียนการใช้มัลติมีเดียจะช่วยแก้ปัญหาในสิ่งนี้ได้ โดยการใช้ในลักษณะการศึกษารายบุคคล

2. สนับสนุนความคิดรวบยอด มัลติมีเดียสามารถแสดงสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนความคิดรวบยอดของผู้เรียนโดยการนำเสนอสิ่งที่ให้ตรวจสอบย้อนหลังและแก้ไขจุดอ่อนในการเรียนจากประโยชน์ของมัลติมีเดีย เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงานการศึกษา ผลิตสื่อการเรียนการสอนทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และตัวผู้เรียนมากมาย พอสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามเอกัตภาพ
2. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนซ้ำได้หลายครั้งเท่าที่ต้องการ
3. ผู้เรียนมีโอกาสโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ และสามารถควบคุมวิธีการเรียนได้เอง
4. ภาพเคลื่อนไหว มีสี และเสียง ที่ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในเนื้อหาที่เรียน
5. ตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ตามความแตกต่างของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามขั้นตอนได้ เรียนจากง่ายไปหายาก หรือเลือกเรียน ในหัวข้อที่ตนเองสนใจก่อนได้

6. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผลเพราะต้องแก้ปัญหาตลอดเวลา

สรุปได้ว่าการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของครูผู้สอนในการนำนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน ผลิตสื่อที่ทันสมัย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

5.1 ประสพการณ์การทำงาน

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย เอกสารหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในด้าน ประสพการณ์การทำงานของครูปฏิบัติการสอน นักการศึกษาได้ทำการศึกษาอย่างกว้างขวางดังนี้ เกรียงศักดิ์ ชินกะธรรม (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของข้าราชการครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพะลานกองโพน ศูนย์ที่ 16 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของ

ข้าราชการครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพะลานกงโพ恩 ศูนย์ที่ 16 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและทุกด้านสูงกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 15 ปี

จากงานวิจัยและเอกสารวรรณกรรมต่างๆ พบว่าประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอน หรือนักวิชาการ มีความสำคัญในการพัฒนาดน พัฒนางานที่ปฏิบัติอยู่ ให้มีคุณภาพดีขึ้น เพราะประสบการณ์ การทำงาน คือ ระยะเวลาที่ครู หรือผู้ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในองค์กรการศึกษานั้น ปฏิบัติอยู่ และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างประสบการณ์การทำงานของครูปฏิบัติการสอนในระดับต่างๆ มาใช้ในการวิจัยการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขต ยานนาวาต่อไป

5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ การเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา ศิลปะ การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติกลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มภาษาต่างประเทศกำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วง ชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศ อื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคน สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียน

สรุปกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ และเป็นรายวิชาที่ครูผู้สอนได้รับมอบหมายจากทางสถานศึกษาให้รับผิดชอบทำ การสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม, สุขศึกษาและพลศึกษา, การงานอาชีพและเทคโนโลยี, ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ ใน การศึกษาค้นคว้าวิจัย เอกสารหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักการศึกษาได้ทำการศึกษาอย่างกว้างขวางดังนี้

วารสารณ์ นรเดชาชนนธ์และคณะ (255 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษากระบวนการจัดการ เรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ โดยใช้กลุ่ม ตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จำนวน 42 คน แยกตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ กลุ่มนักเรียน ระดับชั้น ป.1 – 6 จำนวน 825 คน ทำการประเมินครูผู้สอน 41 คน (ครู 1 คน นักเรียน 20 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ชุด ชุดที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม สาระได้จัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งภาคเรียนที่ 1 และ 2 ซึ่งดูได้จากการที่ครูและ นักเรียนร่วมอภิปรายเกี่ยวกับการพูดรายงาน แต่ละกลุ่มเสนอผลงาน นักเรียนยกตัวอย่าง สิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต นักเรียนเล่นเกมตัวการ์ตูนที่อยู่ไหน แสดงให้เห็นว่าการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ของครูเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง ชุดที่ 2 พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ได้ทำการสอนในห้องเรียนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งภาคเรียนที่ 1 และ 2 เพราะครูมีพฤติกรรมการสอนในเรื่องต่อไปนี้ได้อย่างครบครัน เช่น มีแผนการสอนแบบเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มีการใช้สื่อการสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหา มีการบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียน ทราบ มีการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน มีการใช้เทคนิคในการดึงดูดความสนใจ มีการดูแลเอาใจใส่ นักเรียนอย่างทั่วถึง ชุดที่ 3 พบว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ อยู่ที่ ระดับ มาก โดยครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ดีที่สุด 3 อันดับ เกี่ยวกับ การเตรียมการสอน ทุกครั้งที่เข้าห้องสอน คุณครูให้นักเรียนได้ลงมือฝึกทำงานด้วยตนเอง และคุณครูจะตอบปัญหาเมื่อนักเรียนยกมือถาม และด้านผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน นักเรียนพึงพอใจ 3 อันดับแรกคือนักเรียนรู้สึกมีความสุขที่ได้เรียนกับคุณครู นักเรียนคิดว่าตนเองมีเหตุผลเพราะได้รับการอบรมสั่งสอนจากคุณครู และนักเรียนมีความคิดจินตนาการได้เหมาะสมกับวัยจากการประเมินด้วย เครื่องมือทั้ง 3 ชุด มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ (1) ควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนไปค้นคว้าหนังสือที่ห้องสมุดเพิ่มขึ้น (2) ควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนไปเรียนรู้นอกห้องเรียนเพิ่มขึ้น (3) ควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

จากงานวิจัยและเอกสารวรรณกรรมต่างๆ พบว่าครูที่ทำการสอนในแต่ละ กลุ่มสาระการ เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระฯ มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ตาม โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการทำงานของครูปฏิบัติการสอนนั้นถ้าได้รับ มอบหมายจากทางสถานศึกษาให้รับผิดชอบทำการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดแล้ว ครูผู้นั้นก็ ควรจะต้องได้รับการพัฒนา และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อผู้เรียนจะได้รับการถ่ายทอด ทักษะการ เรียนรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยและเอกสารวรรณกรรมต่างๆ เพื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนของครูมาใช้ในการวิจัย สมรรถนะการบริหาร จัดการห้องเรียนของ ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นิภาภัทร ร้อยดาพันธ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พบว่าการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกมาตรฐานเรียงตามลำดับคือ ครูมีวิญญาน ความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

บุหงา ลิ้มโกมุต (2547: 116) ได้ศึกษาตัวแปรที่พยากรณ์สมรรถภาพของครูระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร พบว่า สมรรถภาพของครูระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร ด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถภาพโดยรวม อยู่ในระดับมาก ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถภาพของครู ได้แก่ พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนบรรยากาศในโรงเรียน ความรู้สึกเห็นค่าในตนเอง และขนาดโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ และประสบการณ์ในการสอนมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สุพล อนามัย (2549: 92-94) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษเพชรบุรี เขต 1 ใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน และ 2) สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย บรรยากาศในห้องเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จำแนกตามโรงเรียนเอกชน ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า 1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำแนกตามโรงเรียนเอกชน พบว่าทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากมีการปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจริญ อังควันนวิทย์ (2549: 121-125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครผลการศึกษพบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของครูที่มีค่าร้อยละสูงสุดในแต่ละด้านมีดังนี้ 1) ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือ เปิดโอกาสให้ครูศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ 2) ด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือ เปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมในการสร้างคุณธรรม ที่มีผลให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม 3) ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูสอนซ่อมเสริมตามข้อบกพร่องของผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 5) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของการสอน คือ ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ 6) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้และพัฒนาความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการใช้สถานการณ์ต่างๆ อย่างหลากหลาย 7) ด้านการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูรายงานข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายในการพัฒนาที่เป็นภาพรวม กลุ่มใหญ่ หรือผู้เรียน ทั้งห้อง และการรายงานข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่จำแนกเป็น กลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน หรือกลุ่มเฉพาะอย่างอื่น ๆ 8) ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูเชิญชวนผู้เรียนให้ปฏิบัติ 9) ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา อย่าง สร้างสรรค์ ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม 10) ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาส ให้ครูปฏิบัติงานกับชุมชนอย่างสร้างสรรค์โดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม 11) ด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูล ข่าวสารในการพัฒนา ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูวิเคราะห์ข้อมูลอย่างทันสมัยและนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 12) ด้านการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ ผู้บริหารแนะนำ สนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ครูนำเอาข้อมูลมารวบรวม สร้างทางเลือกหลายๆ ทางแล้วจึงเลือกทางเลือกที่ดีกว่า และการนำองค์ประกอบรอบด้านมาช่วย ในการพัฒนาหรือการแก้ปัญหา

ยุวดี ยางสวย(2550: 85-86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนของครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีผลการศึกษวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน เรียงลำดับดังนี้ การบริหารจัดการในชั้นเรียน มีภาวะผู้นำ การสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ และการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ

2. ครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีที่สอนประเภทวิชาต่างกัน มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ ด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 15 ปี มีสมรรถนะมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ส่วนด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 15 ปี มีสมรรถนะมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปและด้านการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 15 ปี มีสมรรถนะมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป

4. ครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีสมรรถนะการบริหารจัดการในห้องเรียน ตามประเภทครูผู้สอนต่างกัน พบว่า ครูมีสมรรถนะไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการนำนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพิเศษจ้างสอนมีสมรรถนะมากกว่าข้าราชการครู

วชิราภรณ์ คำคล้าย (2551: 72-73) ได้ทำการวิจัยการศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดกิจกรรมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน และด้านกรคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี

2. เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการจัดการชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนโดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน พบว่า การจัดการชั้นเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามอายุของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนอายุต่ำกว่า 25 ปีมีการจัดการชั้นเรียนมากกว่าครูผู้สอนที่มีอายุ 25-30 ปี ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประทวน มูลหล้า (2552: 131) ได้ทำการวิจัยการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การกรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การกรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านกำกับดูแล ชั้นเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียน และด้านการจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการสอน บุคลิกภาพ ทักษะของครูต่อนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านปัจจัยด้านการส่งเสริมวิชาการ ได้แก่ การนิเทศภายใน การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน บรรยากาศในโรงเรียนแบบประสานสัมพันธ์ และบรรยากาศในโรงเรียนแบบมุ่งผลสำเร็จของงานที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ทักษะของครูต่อนักเรียน การเห็นคุณค่าในตนเอง การนิเทศภายใน การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน บรรยากาศในโรงเรียนแบบประสานสัมพันธ์ และบรรยากาศในโรงเรียนแบบมุ่งผลสำเร็จของงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ตัวแปรที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง บรรยากาศในโรงเรียนแบบมุ่งผลสำเร็จของงาน ทักษะของครู ต่อนักเรียน และการนิเทศภายใน สามารถรวมกันมีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยภาพรวมได้ร้อยละ 41.1

สรุปได้ว่าการศึกษางานวิจัยในประเทศพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี ครูผู้สอนตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ การผลิตสื่อการสอนครูไม่มีเวลาในการผลิต แต่นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ การประสานกับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดีผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฟีแลนด์ (ยูดี ยางสวย 2550: 61; อ้างอิงจาก Phelan. 1999: 196) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีต่อสภาพบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนทางศาสนา 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียนผลการวิจัยพบว่า สภาพบรรยากาศภายในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันนอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่นักเรียน มีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนมีความรักในการเรียน มีความสุขเมื่อมาโรงเรียน และชอบที่จะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน

เฟรนช์ (ประกอบ ศรีตระกูล 2550: 72 ;อ้างอิงจาก French. 2001: 148) ได้ทำการศึกษาในเรื่องความต้องการในการอบรมพัฒนาผู้สอนในระบบวิทยาลัยเทคนิควิสคอนซิน โดยสำรวจความต้องการการพัฒนาของครูไม่ประจำ (ครูจ้างสอน) ที่สอนในระบบวิทยาลัยเทคนิคที่รัฐวิสคอนซิล ที่ต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพและวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อจัดเตรียมข้อมูลในการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญและค้นหาบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ในการเริ่มหรือขยายการฝึกอบรมให้กับให้กับกลุ่มนักการศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเติบโตขึ้น เป็นการเตรียมข้อมูลที่จำเป็นในเรื่องอายุ เพศ การศึกษา และ

อื่นๆของกลุ่มคนที่ไม่มีประสบการณ์ เพื่อเตรียมการจัดปฐมนิเทศ และให้โอกาสในการอบรมในเวลาที่เหมาะสมและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และการจัดลำดับหัวข้อความสำคัญและความต้องการการอบรมจากมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด

แจ๊คสัน (วชิราภรณ์ คำคล้าย 2551: 46; อ้างอิงจาก Jackson. 2005: 12-13) ได้ศึกษาผลกระทบและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับรูปแบบการจัดชั้นเรียนโรงเรียนในเมืองเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน โดยศึกษาลักษณะการจัดการชั้นเรียนของครูแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงการบริหารบุคคล รูปแบบระบบการจัดการชั้นเรียนและการจัดพฤติกรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสอนและการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ จากการวิจัยพบว่า ครูชาวอเมริกันที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ได้รับการรับรองเป็นครูระดับมืออาชีพ โดยทำการสอนในระดับท้องถิ่นนั้น ๆ ครูผู้ชายมีการดูแลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิดกว่าครูหญิงที่ทำการสอนโดยทั่วไป โดยใช้ศิลปะในการสอนที่หลากหลาย และการดูแลนักเรียนในการจัดกิจกรรมการสอนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้เหมือนการสอนโดยทั่วไป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การที่โรงเรียนจะมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และการจัดการชั้นเรียน อันนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

สมรรถนะของครูในด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีมาตรฐานความรู้ มีประสบการณ์ มีความสามารถในการปฏิบัติงานและมีความสามารถในการครองตนตามข้อบังคับของคุรุสภา ครูควรศึกษาและนำไปปฏิบัติให้เกิดความสามารถในการสอนและพัฒนาการสอนเพื่อให้เยาวชนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข คุณภาพของผู้เรียนเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม (F-distribution)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมุติฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม (t-distribution)
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน พบว่ามีสถานภาพในด้านประสบการณ์การทำงาน และในด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ความถี่และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	59	44.70
ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	25	18.94
20 ปี ขึ้นไป	48	36.36
รวม	132	100.00
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้		
กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก	75	56.82
กลุ่มสาระการเรียนรู้เสริม	57	43.18
รวม	132	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครเป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 10 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาเป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.94 และ ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36.36 ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.82 และกลุ่มสาระการเรียนรู้เสริม 43.18

ตอนที่ 2 การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการมีภาวะผู้นำ ด้านการจัดการในชั้นเรียน ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ ด้านการประสานประโยชน์ และด้านการใช้นวัตกรรม ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง3

ตาราง3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน จำแนกโดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ระดับสมรรถนะ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการมีภาวะผู้นำ	4.27	0.45	มาก
2.	ด้านการจัดการในชั้นเรียน	4.33	0.45	มาก
3.	ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ	4.28	0.50	มาก
4.	ด้านการประสานประโยชน์	4.22	0.48	มาก
5.	ด้านการใช้นวัตกรรม	4.03	0.63	มาก
	รวม	4.23	0.43	มาก

จากตาราง3 แสดงว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{X} = 4.03 - \bar{X} = 4.33$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการมีภาวะผู้นำ จำแนกโดยภาพรวมและ รายข้อ

ข้อ	การมีภาวะผู้นำ	ระดับสมรรถนะ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความสามารถของครูในการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการเรียนของนักเรียน	4.27	0.55	มาก
2.	ความสามารถของครูในการจูงใจให้นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ	4.18	0.59	มาก
3.	ความสามารถของครูที่ชี้แนะให้นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ด้วย ความเข้าใจและมีความกระตือรือร้น	4.27	0.62	มาก
4.	ความสามารถของครูในการชี้แนะแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องเรียน	4.08	0.65	มาก
5.	ความสามารถของครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน	4.27	0.68	มาก
6.	ความสามารถของครูในการให้คำแนะนำนักเรียน ตัดสินใจปฏิบัติงาน ด้วยความคิดของตนเอง	4.29	0.69	มาก
7.	ความสามารถของครูที่ฝึกให้นักเรียนตระหนักว่าตนเองต้องมีความรับผิดชอบในการเรียน	4.32	0.66	มาก
8.	ความสามารถของครูที่สร้างศรัทธาและความไว้วางใจ เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน	4.42	0.55	มาก
9.	ความสามารถของครูในการให้คำแนะนำนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	4.30	0.63	มาก
10.	ความสามารถของครูที่ทำให้นักเรียนปฏิบัติงาน และกิจกรรมด้วยความคิดสร้างสรรค์	4.27	0.65	มาก
รวม		4.27	0.45	มาก

จากตาราง 4 แสดง สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการมีภาวะผู้นำ โดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ($\bar{X} = 4.08 - \bar{X} = 4.42$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการในชั้นเรียน จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	การจัดการในชั้นเรียน	ระดับสมรรถนะ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความสามารถของครูในการจัดห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ ให้มีสภาพปลอดภัย สะอาด	4.39	0.59	มาก
2.	ความสามารถของครูในการใช้วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.20	0.67	มาก
3.	ความสามารถของครูในการอธิบายและปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างจนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ	4.38	0.59	มาก
4.	ความสามารถของครูในการจัดป้ายนิเทศให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ให้กับนักเรียน	4.20	0.69	มาก
5.	ความสามารถของครูในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชาให้เป็นปัจจุบัน เช่นการบันทึกเวลาเรียน	4.29	0.68	มาก
6.	ความสามารถของครูในการสร้างข้อตกลงให้นักเรียนปฏิบัติตาม กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน/ประจำวิชา	4.42	0.61	มาก
7.	ความสามารถของครูในการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนเช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้	4.43	0.61	มาก
8.	ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการหลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	4.28	0.65	มาก
9.	ความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เช่นมีมุมต่างๆภายในห้องเรียน	4.27	0.69	มาก
10.	ความสามารถของครูในการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนในการเรียนของนักเรียน	4.41	0.62	มาก
รวม		4.33	0.45	มาก

จากตาราง 5 แสดง สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการในชั้นเรียน โดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ($\bar{X} = 4.20 - \bar{X} = 4.43$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ จำแนกโดยภาพรวม และรายข้อ

ข้อ	การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ	ระดับสมรรถนะ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความสามารถของครูในการใช้คำพูดที่ง่าย กะทัดรัดในการถ่ายทอดความคิดเป็นคำพูดให้นักเรียนเข้าใจได้	4.35	0.58	มาก
2.	ความสามารถของครูในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน โดยพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.29	0.61	มาก
3.	ความสามารถของครูในการปรับตนเองให้มีวิธีการพูดคุย การสื่อสารกับผู้อื่นแล้วเกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้	4.29	0.59	มาก
4.	ความสามารถของครูในการใช้ถ้อยคำสนทนาอย่างมีความหมายเหมาะสมกับเวลาและโอกาส โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำพูดที่ผู้ฟังเกิดความอับอาย	4.30	0.63	มาก
5.	ความสามารถของครูในการมอบหมายงานให้นักเรียนด้วยถ้อยคำการสั่งงานที่รัดกุม ชัดเจนและนักเรียนสามารถปฏิบัติได้	4.29	0.62	มาก
6.	ความสามารถของครูในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ตัวอักษร แทนการใช้คำพูด เช่นการเขียนข้อความที่สื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน	4.17	0.75	มาก
7.	ความสามารถของครูในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ตัวสัญลักษณ์แทนการใช้คำพูด	4.06	0.89	มาก
8.	ความสามารถของครูในการสร้างบุคลิกภาพเหมาะสม มีชีวิตชีวา ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อเสริมสร้างการติดต่อสื่อสาร	4.41	0.63	มาก
9.	ความสามารถของครูในการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในการสื่อสาร	4.31	0.64	มาก
10.	ความสามารถของครูในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ	4.31	0.59	มาก
รวม		4.28	0.50	มาก

จากตาราง 6 แสดง สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ โดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ($\bar{X} = 4.06 - \bar{X} = 4.41$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการประสานประโยชน์ จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อ	การประสานประโยชน์	ระดับสมรรถนะ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความสามารถของครูในการติดตาม ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียน	4.36	0.59	มาก
2.	ความสามารถของครูในการกำกับดูแล ความประพฤติของนักเรียน	4.23	0.62	มาก
3.	ความสามารถของครูในการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนของนักเรียน	4.45	0.65	มาก
4.	ความสามารถของครูในการให้คำปรึกษาโดยสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจ	4.32	0.61	มาก
5.	ความสามารถของครูในการครูแนะนำการสอน เอกสารการสอน และแหล่งวิทยาการให้เพื่อนครู	4.18	0.74	มาก
6.	ความสามารถของครูในการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนร่วมกับผู้ปกครอง	4.03	0.68	มาก
7.	ความสามารถของครูในการปฏิบัติกรเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเมื่อมีโอกาสหรือมีประเด็นเหมาะสม	3.97	0.80	มาก
8.	ความสามารถของครูในการรายงานความประพฤติ ผลการเรียนของ นักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	4.25	0.68	มาก
9.	ความสามารถของครูในการช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนด้วยความเต็มใจ	4.31	0.67	มาก
10.	ความสามารถของครูในการขยายความคิดพัฒนาชุมชน และการทำงานร่วมกับชุมชน	4.05	0.77	มาก
รวม		4.22	0.48	มาก

จากตาราง 7 แสดง สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการประสานประโยชน์ โดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีสมรรถนะ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ($\bar{X} = 3.97 - \bar{X} = 4.45$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้นวัตกรรม จำแนกโดยภาพรวม และรายข้อ

ข้อ	การใช้นวัตกรรม	ระดับสมรรถนะ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความสามารถของครูในการมอบหมายงานโดยให้นักเรียนสืบค้นหาข้อมูลในรายวิชาเพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต	3.89	0.94	มาก
2.	ความสามารถของครูในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือผลิตสื่อการสอน เช่น ทำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) บทเรียนมัลติมีเดีย	3.82	0.95	มาก
3.	ความสามารถของครูในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ใหม่ในสาขาวิชาที่สอน	4.17	0.70	มาก
4.	ความสามารถของครูในการให้คำปรึกษาโดยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ	4.11	0.68	มาก
5.	ความสามารถของครูในการใช้สื่อ นวัตกรรมประกอบการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียน และก่อให้เกิดการเรียนรู้	4.14	0.72	มาก
6.	ความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.77	มาก
7.	ความสามารถของครูในการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในการศึกษาหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.98	0.84	มาก
8.	ความสามารถของครูในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียนและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.12	0.70	มาก
9.	ความสามารถของครูในการใช้โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนการสอน	3.89	0.90	มาก
10.	ความสามารถของครูในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	4.11	0.84	มาก
รวม		4.03	0.63	มาก

จากตาราง 8 แสดง สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการใช้นวัตกรรม โดยภาพรวมมีสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ($\bar{X} = 3.82 - \bar{X} = 4.17$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการมีภาวะผู้นำ ด้านการจัดการในชั้นเรียน ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ ด้านการประสานประโยชน์ ด้านการใช้นวัตกรรม โดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 9 – 13

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ประสบการณ์การทำงาน					
	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปี – 20 ปี		20 ปีขึ้นไป	
	(n=59)		(n=25)		(n=48)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีภาวะผู้นำ	4.14	0.45	4.35	0.40	4.37	0.45
2. การจัดการในชั้นเรียน	4.20	0.47	4.40	0.42	4.44	0.42
3. การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ	4.19	0.50	4.36	0.45	4.35	0.51
4. การประสานประโยชน์	4.11	0.46	4.34	0.44	4.28	0.51
5. การใช้นวัตกรรม	4.01	0.52	4.19	0.54	3.96	0.78
รวม	4.12	0.41	4.32	0.37	4.30	0.47

จากตาราง 9 พบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ทุกกลุ่มประสบการณ์การทำงาน

ตาราง 10 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะการบริหาร จัดการห้องเรียน	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1 ด้านการมีภาวะผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	1.635	2	0.818	4.176*	.017
	ภายในกลุ่ม	25.261	129	0.196		
	รวม	26.897	131			
2 ด้านการจัดการในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.681	2	0.84	4.28*	.016
	ภายในกลุ่ม	25.326	129	0.196		
	รวม	27.006	131			
3 ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.896	2	0.448	1.81	.168
	ภายในกลุ่ม	31.911	129	0.247		
	รวม	32.806	131			
4 ด้านการประสานประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	1.283	2	0.642	2.857	.061
	ภายในกลุ่ม	28.967	129	0.225		
	รวม	30.25	131			
5 ด้านการใช้นวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.858	2	0.429	1.085	.341
	ภายในกลุ่ม	51.008	129	0.395		
	รวม	51.866	131			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.092	2	0.546	2.989	.054
	ภายในกลุ่ม	23.553	129	0.183		
	รวม	24.645	131			

* p < .05

จากตาราง 10 แสดงว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ด้านการมีภาวะผู้นำ และด้านการจัดการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อเห็นว่ามี ความแตกต่างจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ดังตารางที่ 11 และ 12

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขต
ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการมีภาวะผู้นำ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะการบริหาร จัดการห้องเรียน	ประสบการณ์การ ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า	ตั้งแต่10	20ปี
			10 ปี	- 20 ปี	ขึ้นไป
			4.14	4.35	4.37
ด้านการมีภาวะผู้นำ	น้อยกว่า 10 ปี	4.14	-	-21	-23*
	ตั้งแต่10 – 20 ปี	4.35	-	-	-02
	20 ปีขึ้นไป	4.37	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 11 แสดงว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขต
ยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการมีภาวะผู้นำ พบว่า ครูที่มี
ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไปมีสมรรถนะการบริหารจัดการ
ห้องเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขต
ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการในชั้นเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะการบริหาร จัดการห้องเรียน	ประสบการณ์การ ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า	ตั้งแต่10	20ปี
			10 ปี	- 20 ปี	ขึ้นไป
			4.20	4.40	4.44
ด้านการจัดการในชั้น เรียน	น้อยกว่า 10 ปี	4.20	-	-20	-24*
	ตั้งแต่10 – 20 ปี	4.40	-	-	-04
	20 ปีขึ้นไป	4.44	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 12 แสดงว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขต
ยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดการในชั้นเรียนพบว่า
ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน แตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไปมีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	กลุ่มสาระการเรียนรู้				t	p
	สาระหลัก (n=75)		สาระเสริม (n=57)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.การมีภาวะผู้นำ	4.22	0.44	4.32	0.47	1.221	.224
2.การจัดการในชั้นเรียน	4.27	0.45	4.41	0.45	1.796	.075
3.การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ	4.21	0.53	4.37	0.44	1.934	.055
4.การประสานประโยชน์	4.15	0.48	4.30	0.48	1.708	.090
5.การใช้นวัตกรรม	3.97	0.65	4.10	0.60	1.119	.265
รวม	4.17	0.44	4.30	0.42	1.781	.077

จากตาราง 13 แสดงว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทสรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน คือ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และ กลุ่มสาระการเรียนรู้

สมมุติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างก็มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน
2. สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างก็มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 184 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 132 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นจึงสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสมรรถนะการบริหารจัดการ ห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เมื่อนำไปทดลองแล้วพบว่ามีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการมีภาวะผู้นำ จำนวน 10 ข้อ เท่ากับ .89 ด้านการจัดการในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ เท่ากับ .96 ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ จำนวน 10 ข้อ เท่ากับ .90 ด้านการประสานประโยชน์ จำนวน 10 ข้อ เท่ากับ .89 และด้านการใช้นวัตกรรม จำนวน 10 ข้อ เท่ากับ .96 และแบบสอบถามทั้งฉบับ จำนวน 50 ข้อ เท่ากับ .96 โดยเครื่องมือแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร มีข้อคำถามเพื่อวัดประเด็นต่างๆ 5 ด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหา คือการมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ และการใช้นวัตกรรม จำนวน 50 ข้อ แต่ละด้านมี 10 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดช่องนนทรี โรงเรียนวัดช่องลม โรงเรียนวัดดอกไม้ โรงเรียนวัดปริวาส โรงเรียนวัดคลองใหม่ และโรงเรียนวัดคลองภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ครูตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาทั้ง 6 แห่ง ด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์ครูตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากสถานศึกษาทั้ง 6 แห่ง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสมรรถนะการบริการจัดการห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม
3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบ สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffé's method)
4. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples test
5. แผลผล เขียนรายงานนำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางพร้อมคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของคุณ สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของคุณ สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของคุณ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนด้านการมีภาวะผู้นำ และด้านการจัดการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
3. การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของคุณ สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของคุณ จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและสามารถอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน มีสมรรถนะการบริหารจัดการในห้องเรียนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา ได้มีการพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมการประเมินภายใน พัฒนามาตรฐานครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนปฏิรูปการเรียนรู้ และให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวดที่ 7 ที่ต้องการพัฒนาอาชีพครูให้เป็นอาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบการวิชาชีพต้องได้รับเกียรติและมีศักดิ์ศรีในวิชาชีพตามฐานะของผู้สร้างและมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพครู ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2542: 67) จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับประทวน มูลกล้า (2552: 131)สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.1 สมรรถนะด้านการมีภาวะผู้นำของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา

กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูต้องมีการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ได้สร้างการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ให้ผู้เรียนให้มีส่วนร่วม รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาและยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนิภาภัทร ร้อยดาพันธ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พบว่าการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกมาตรฐานเรียงตามลำดับคือ ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1.2 สมรรถนะด้านการจัดการในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเอง เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพตามข้อบังคับของคุรุสภา ให้มีการพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน มีการจัดข้อมูลนักเรียน จัดวัสดุสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ควบคุมชั้นเรียนซึ่งสอดคล้องกับ สุภาณี ปิยะอภิรักษ์ (2539: 54-56) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอน

ของครู และบรรยากาศในห้องเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการสอนของครู ในด้านพฤติกรรมการสอนของครู เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมประกอบการสอน การตั้งคำถาม ด้านการใช้สื่อการสอน ความเป็นรูปธรรมของสื่อเหมาะสมกับผู้เรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ความพร้อมในการเรียน สนใจบทเรียน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 สมรรถนะด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งครูผู้สอนสามารถใช้ภาษาที่ง่ายกะทัดรัด ชัดเจน ใช้วิธีพูดเหมาะสม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการใช้วิธีการสื่อสารที่หลากหลายและทำให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พรรษา หงษ์ภักดิ์. (2544: 79) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลนครพนม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาลมีความพึงพอใจต่อครูผู้สอนด้านมนุษยสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาก็พบว่าอันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การติดต่อกับผู้ปกครอง และความสามารถใช้คำพูดให้เหมาะกับสถานการณ์

1.4 สมรรถนะด้านการประสานประโยชน์ของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นดั่งนี้อาจเนื่องมาจากมาตรฐานวิชาชีพกำหนดให้ ครูผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์อันดี กับนักเรียน เพื่อนครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีการควบคุมดูแลความประพฤติ การเรียนพร้อมรายงานผลให้ผู้ปกครอง และนำการศึกษาต่อให้นักเรียน ให้คำแนะนำการค้นคว้า เอกสารการสอน สื่อการสอนแก่เพื่อนครู และยังร่วมกิจกรรมกับชุมชน สอดคล้องกับ ชมแข พงษ์เจริญ (2542: 78-79) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลของการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรีผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีการเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นผู้ปกครองนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง

1.5 สมรรถนะด้านการใช้นวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ คอรัแนล (ธีรศักดิ์ คงเจริญ. 2545: 124; อ้างอิงจาก Cornell.Richard. 1999: 89-96) ได้ศึกษาวิจัยในกระบวนการทัศน์ของครูในยุคหน้า โดยศึกษากับครูสอนวิชาชีพ เพื่อให้ทราบว่าครูอาชีพจะต้องเปลี่ยนแปลงอย่างไร เนื่องจากครูต้องมีความตระหนักในการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็วมาก แต่ครูและนักเรียนตอบสนองต่อเทคโนโลยีช้ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์พบว่า ครูอาชีพควรมีความสามารถด้านเทคโนโลยีและสามารถใช้และสอนนักเรียนได้

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร มีสมรรถนะโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจเป็นเพราะครูไม่ว่าจะมีประสบการณ์การทำงานมากหรือน้อยต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพกำหนดไว้ และครูต่างก็มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งต่างก็สนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาให้ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ด้วยการให้ได้รับการอบรมสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะและเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม และเพื่อเป้าหมายสำคัญคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง สังคม ชุมชน รวมทั้งท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การบริหารจัดการห้องเรียนของครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 10-20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ทิพสุดา ลีลาศิริคุณ (2545: 23-25) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรและเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำมาใช้อธิบายและทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรได้และ สอดคล้องกับ ทิพมาศ แก้วชิม (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ ยุวดี ยางสวย (2550: 88) ที่ศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนของครู อาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีมีสมรรถนะด้านการบริหารจัดการในห้องเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการปฏิบัติหน้าที่ในการสอนที่แตกต่างกันในเนื้อหาวิชานั้นทำให้สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครูแตกต่างกันไม่สอดคล้องกับ สุชาดา ทิพย์วิชิณ (2550: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การวิจัยการพัฒนางานองค์การเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนภูพานวิทยา อำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี พบว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่างกัน มีการรับรู้ต่อการพัฒนางานองค์การเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนภูพานวิทยาต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการห้องเรียน อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

1.2 หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมพัฒนาตนเองของครูและบุคลากร สร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการห้องเรียนของครู เพื่อให้ได้วิธีการที่หลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการห้องเรียน เพื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

2.3 ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมบุคลากรครูในโรงเรียน ให้มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาสมรรถนะการบริหารการจัดการห้องเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน โดยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 184 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 132 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากนั้นจึงสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยเทียบตามสัดส่วนครูแต่ละโรงเรียน ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	วัดช่องนนทรี	43	29
2	วัดช่องลม	45	31
3	วัดดอกไม้	41	28
4	วัดปรีวาส	24	16
5	วัดคลองภูมิ	13	13
6	วัดคลองใหม่	15	15
	รวม	184	132

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน 5 ด้าน คือ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5 หมายถึง	ระดับความสามารถ	มากที่สุด
4 หมายถึง	ระดับความสามารถ	มาก
3 หมายถึง	ระดับความสามารถ	ปานกลาง
2 หมายถึง	ระดับความสามารถ	น้อย
1 หมายถึง	ระดับความสามารถ	น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีขั้นตอนดังนี้

- ศึกษาแนวคิดจากตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในห้องเรียน เพื่อให้ได้กรอบแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวในการสร้างเครื่องมือ
- สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ตามกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน 5 ด้าน ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การจัดการในชั้นเรียน การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ การประสานประโยชน์ การใช้นวัตกรรม
- นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข
- นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ให้ความเห็นชอบแล้วไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ดังปรากฏชื่อในภาคผนวก ก และนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 ดังปรากฏในภาคผนวก ค
- นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง
- นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - Out) กับครูผู้ปฏิบัติการสอนโรงเรียนวัดไทร สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านดังนี้ ด้านการมีภาวะผู้นำ เท่ากับ 0.86 ด้านการจัดการในชั้นเรียน เท่ากับ 0.93 ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ เท่ากับ 0.90 ด้านการประสานประโยชน์ เท่ากับ 0.89 ด้านการใช้นวัตกรรม เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม เพื่อขอความร่วมมือให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยไปส่งแบบสอบถามให้กับผู้อำนวยการมอบหมายให้ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 โรงเรียน เพื่อตอบแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนตามที่กำหนดไว้ และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ต่อไป

3. จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปี การศึกษา 2553 จำนวน 6 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 132 คน ได้รับแบบสอบถามกลับ จำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน ของครูสังกัด สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปของตาราง

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยทำเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียงการแปลความหมายค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาตาม เกณฑ์การให้คะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 103) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความสามารถมากที่สุด	หมายถึง	ระดับสมรรถนะมากที่สุด
ระดับความสามารถมาก	หมายถึง	ระดับสมรรถนะมาก
ระดับความสามารถปานกลาง	หมายถึง	ระดับสมรรถนะปานกลาง
ระดับความสามารถน้อย	หมายถึง	ระดับสมรรถนะน้อย
ระดับความสามารถน้อยที่สุด	หมายถึง	ระดับสมรรถนะน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับสมรรถนะมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับสมรรถนะมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับสมรรถนะปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับสมรรถนะน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับสมรรถนะน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน จำแนกตาม
ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้ One - Way ANOVA

4. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

5. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน จำแนกตาม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้ t-test แบบ Independent Samples test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item Objective congruence: IOC)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติทดสอบสมมุติฐาน

3.1 สมมุติฐาน ข้อ 1 เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์การ
ทำงานต่างกัน มีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำ
การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffé's method)

3.2 สมมติฐาน ข้อ 2 เปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู
สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู ที่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้
ต่างกันมีสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนแตกต่างกัน โดยใช้ t-test แบบ Independent
Samples test

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2548). ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพพ.ศ.2548. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กวี วงศ์พุ่ม. (2540, กรกฎาคม-สิงหาคม). กระบวนการติดต่อสื่อสาร นับวันจะมีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้นในยุคปัจจุบัน. เพิ่มผลผลิต. 36(10): 24-32.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). เทคโนโลยีร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ ชินกะธรรม. (2550). การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของข้าราชการครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพะลานกองโพน ศูนย์ที่ 16 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันท ชาติทอง(2552). การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข.เพชรเกษมการพิมพ์.
- จามีกร นิภากุล. (2540). ความต้องการความรู้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของนักวิชาการการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจริญ อังควันวิทย์. (2549). การพัฒนาภาวะผู้นำของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย พิทักษ์ชนาคม. (2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาปริยัติธรรม และ จริยศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544, เมษายน). บรรยายภาคในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน. วารสารวิชาการ. 4(4): 43.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2536). เทคโนโลยีทางการศึกษา : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิชย์.

- จิตติพัฒน์ พิษณุธาตาดำพงษ์. (กรกฎาคม-กันยายน 2549) ยุทธวิธีการใช้ระบบสมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์...เพื่อผลักดันองค์กรสู่ความเป็นเลิศเหนือคู่แข่ง.
วารสารดำรงราชานุกาฬ. 6(20)
- ณรงค์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอช.อาร์.เซ็นเตอร์.
दनัย เทียมพุ่ม. (2543, มกราคม - มีนาคม). *ทิศทางและบทบาทของการบริหารทรัพยากรบุคคลในศตวรรษที่ 21*. *จุฬาลงกรณ์ปริวิ*. 29(1) : 49 – 63.
- เทือน ทองแก้ว. (2538). *การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียนยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ทศนา เขมมณี. (2547, มกราคม – มีนาคม). *ความก้าวร้าวของครูและนักเรียน : ปัญหาที่ยังรอการแก้ไข*. *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*. 29(1) : 45 – 53.
- ทิพสุดา ลีลาศิริคุณ. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ สังกัดกรมประชาสงเคราะห์.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองพูล บุญอึ้ง. (2544, ธันวาคม – มกราคม). *สู่ความเป็นครูมืออาชีพ*. *วารสารข้าราชการครู*. 21(2) : 13
- ธัญญา นุชาหาญ. (2545). *แนวโน้มความต้องการในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กลุ่มสาระการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. *วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2543). *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาภัทร ร้อยดาพันธ์. (2545). *การศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดของแก่นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นิยม สุวรรณะ. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกับมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*. *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุหงา ลิ้มโกมุท. (2545). *ตัวแปรที่พยากรณ์สมรรถภาพของครูระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร*. *ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญญพร มหาพิรุณ. (2541). *แนวโน้มการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในปี พ.ศ.2545*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (เทคโนโลยีเทคนิคศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยุทธ์ ตรีชัย. (2544). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี สาระจิตต์. (2537). *การจัดการในชั้นเรียนสำหรับครูอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียา จันทลธิทิเวช.(2548). *เอกสารคำสอน รายวิชา หลักการสอน*. สุราษฎร์ธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประทวน มูลหล้า.(2552). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระธรรมปิฎก. (2541). *ผู้นำ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- พรรณี เกษกมล. (2543, มิถุนายน). *ครูมืออาชีพตามมาตรา 24. วารสารวิชาการ*. 3(6) : 34 – 36.
- พรรษา หงษ์ภักดี. (2544). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาล นครพนมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พิสิฐ พิษณานนท์. (2530). *การบริหารโรงเรียนกับชุมชน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2545, กรกฎาคม) *การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. *วารสารการศึกษา กทม*. 25(10): 4 – 11.
- พลศรี เอศย์อุพาร. (2543). *ผลการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฟาภูมิยะธี แวะสะมาแเอและคณะ. (2552). สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ (ออนไลน์). www.geocities.com/jareya1/06.html?20075. วันที่สืบค้น 18 มิถุนายน 2552
- มนูญ วงศ์อารี. (2530). *ค่านิยมการบริหารสำหรับพัฒนาองค์การของไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ยีน ภู่วรรณ. (2539, กันยายน - ธันวาคม). *ไซเบอร์แคมปัส เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนวารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3: 25 – 31.
- ยุวดี ยางสวย. (2550). *ศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารการจัดการในห้องเรียนของครูอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวิวรรณ ชินตระกูล. (2540). *การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง.
- วรารภรณ์ นรเดชาพันธ์และคณะ. (2551 : มีนาคม). *กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ*. ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2551, จาก <http://acp.assumption.ac.th>
- . (2546). *ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2552, จาก <http://www.takesa1.go.th/takindex/word/science9.doc>
- วชิราภรณ์ คำคล้าย. (2551). *ศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วนิดา นามบุตร. (2543). *การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรนารถ แสงมณี. (2538 , พฤษภาคม-มิถุนายน). *ผู้นำกับการบริหารภายในองค์การ.วารสารเพิ่มผลผลิต*. 33 (9) : 19-26.
- วันชัย ดนัยโมณฑุ. (2543, กรกฎาคม). *ประเด็นของการปฏิรูปการศึกษา.วารสารปฏิรูปการศึกษา*. 3(12): 20-31.
- วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2539). *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์. คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณ.
- วีรศักดิ์ วิทวัสกุล. (2534). *Multimedia ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา*. คอมพิวเตอร์วิวิ.(86).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. (2541). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

- เศาวนิต เศาณานนท์. 2542. *ภาวะผู้นำ. นครราชสีมา: โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.*
- สุชาติ ทิพย์วิฑูริ. (2550). *การวิจัยการพัฒนาองค์การเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนกุวานวิทยา อำเภอภูคุดจับ จังหวัดอุดรธานี. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2553, จาก <http://pupan.udon4.go.th/about/research.html>*
- สุดา สุวรรณภรณ์, ณิชวุฒิ พิมพาและ สุปราณี วรรณรณ. (2549). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรสตรี : กรณีศึกษาผู้นำภาครัฐและเอกชน. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 26(2) : 3.*
- สุนันท์ เลิศฤทธิพงศ์. (2547). *รูปแบบการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.*
- สุประวัติ ปานสมบัติ. *เทคโนโลยีการศึกษาเบื้องต้น. อุดรดิตถ์ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.*
- สุพล อนามัย. (2549). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). *หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์.*
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุวพร ตั้งสมวรพงษ์. (2542). *การพัฒนาบัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์ . รวมบทความวิชาการการอุดมศึกษา. 77*
- สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. (2548). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง โรงเรียนเซนต์คาเบรียล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุภาณี ปิยะอภิรักษ์. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอนของครูและบรรยากาศในห้องเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- สมจิต สวชนไพบูลย์. (2534, ตุลาคม). *การศึกษาผลของการจัดการชั้นเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสังเคราะห์งานวิจัยปีการศึกษา 2518-2534. วารสารการวิจัยการศึกษา. 17(1-6): 14-21.*
- เสนาะ ดิยาวี. (2535). *การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เซษฐการพิมพ์.*

- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงาน ก.พ. (2548ข) การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสมรรถนะของข้าราชการ 31 มกราคม 2548. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.(2546). เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- สำนักงานเขตยานนาวา.(2552). เอกสารรายงานการประเมินตนเองโรงเรียนเครือข่ายที่ 11 ปีการศึกษา 2552. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตยานนาวา
- (2553). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ.2551-2554)เครือข่ายโรงเรียนที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตยานนาวา.
- สำนักการศึกษา, กรุงเทพมหานคร (2551). เด็กดีมีครูสร้างที่บางกอก: ตามรอยพ่อเรียนรู้ทันโลก. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ.
- .กรุงเทพมหานคร. (2551). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2548-2551) . สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- . กรุงเทพมหานคร. (2551). การประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร SMART SCHOOL . ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- . กรุงเทพมหานคร. (2553). แผนปฏิบัติราชการประจำปีพ.ศ.2553 . ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.(2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)
- สำนักงาน ก.ค.ศ. (2549). กฎหมายและหนังสือเวียนก.ค.ศ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา : เทคนิคการพัฒนาการเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา, กรุงเทพมหานคร (2551). รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี2550. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- , กรุงเทพมหานคร (2551). รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2552. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. (2545). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6* (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- หรรษา นิลวิเชียร.(2535). *หลักสูตรแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บางเขน
- อจริยา วัชรวิวัฒน์. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางการวิจัยสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อศวกุทธิ์ อุทัยรัตน์. (2537). *ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารในองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การขนส่งมวลชน*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (2547, ก.ค.-ก.ย.). *แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency : เรื่องเก่าที่เรา ยังหลงทาง*. Chulalongkon Review. 16 : 57 – 72.
- อารี พันธุ์มณี. (2545, เมษายน). *บรรยากาศการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์*. วารสารการศึกษา กรุงเทพฯ. 25(7) : 4 – 5.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์.
- อุทุมพร พรายอินทร์. (2542). *การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร*. เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหาร ทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- Abramson, A. Mark. (1996, Spring). *Leadership for the Future : New Behaviors, New Roles, And New Attitudes. The Public Manager*. 10 : 15.
- Davito, J.A. (1978). *Communicatory: An Introduction to the Study of Communication*. NewYork: Harper&Row.
- Duke, Daniel Linden. (1992). *Teaching : An Introduction*. New York : McGraw – Hill.
- French, Allyn A. (2001, January) “*Training and Development Needs of Adjunct Instructors in The Wisconsin Technical College System*.” *Dissertation Abstracts International*. 61(07) : 2533
- Jackson, Diane Robinson. (2005). *Teacher Efficiency, Classroom management, MiddleSchools, Urban Schools*. Wayne State University. Retrieved August 8, 2006, from <http://www.wlip.umi.com/dissertations/fullcit/3168495>

Krejcie, Robert V.; & Darly, W. Morgan. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activity. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.

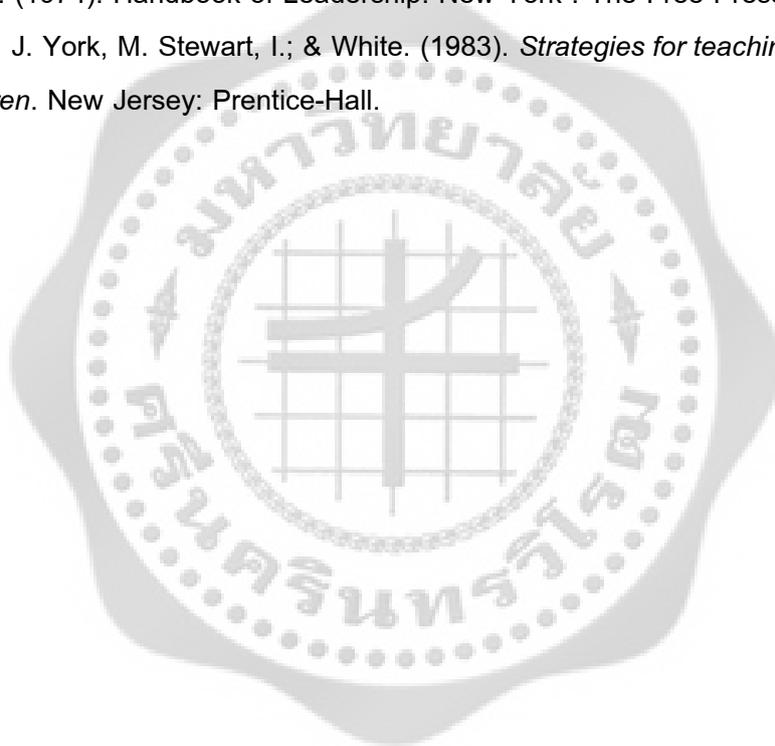
Kolb, D.A.; Joyce, S.O.; & Irwin, M.L. (1995). *The Organizational Reader*. 6th ed. London: Prentice-Hall International.

Phelan, Robert Joseph John. (1999. January). *The relationship between student and teacher perceptions of the organization climate of their school*. DAI – A. 59(7) : 196

Rogers, Everettem. (1976). *Communication in Organizations*. New York: The FreePress.

Stogdill, R M. (1974). *Handbook of Leadership*. New York : The Free Press.

Schickedanz. J. York, M. Stewart, I.; & White. (1983). *Strategies for teaching young children*. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. อ.ดร. ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและ จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อ.ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นางโศภนา บุญยะกรั่มพ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. นางพรพิมล ม่วงศรีจันทร์	ศึกษานิเทศก์เขตยานนาวา สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
5. นางสุภาภรณ์ ศัพท์เสน	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องนนทรี สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 1

ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○ หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ประสบการณ์ทำงานของท่าน..... ปี (มากกว่า 6 เดือน นับเป็น 1 ปี)

2. กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ภาษาไทย
- คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์
- สังคมศึกษาฯ
- สุขศึกษาฯ
- การงานอาชีพฯ
- ศิลปะ
- ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของคุณ สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : โปรดอ่านและพิจารณาจากข้อความอย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านมีในมาตรฐานวิชาชีพครูของท่าน

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ระดับความสามารถ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. การมีภาวะผู้นำ					
1	ความสามารถของครูในการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการเรียนของนักเรียน					
2	ความสามารถของครูในการจูงใจให้นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ					
3	ความสามารถของครูที่ชี้แนะให้นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความเข้าใจและมีความกระตือรือร้น					
4	ความสามารถของครูในการชี้แนะแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องเรียน					
5	ความสามารถของครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน					
6	ความสามารถของครูในการให้คำแนะนำนักเรียนตัดสินใจปฏิบัติงาน ด้วยความคิดของตนเอง					
7	ความสามารถของครูที่ฝึกให้นักเรียนตระหนักว่าตนเองต้องมีความรับผิดชอบในการเรียน					
8	ความสามารถของครูที่สร้างศรัทธาและความไว้วางใจ เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน					
9	ความสามารถของครูในการให้คำแนะนำนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ					
10	ความสามารถของครูที่ทำให้นักเรียนปฏิบัติงานและกิจกรรมด้วยความคิดสร้างสรรค์					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ระดับความสามารถ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	2.การจัดการชั้นเรียน					
1	ความสามารถของครูในการจัดห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ ให้มีสภาพปลอดภัย สะอาด					
2	ความสามารถของครูในการใช้วัสดุ อุปกรณ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3	ความสามารถของครูในการอธิบายและปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่างจนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ					
4	ความสามารถของครูในการจัดป้ายนิเทศให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ให้กับนักเรียน					
5	ความสามารถของครูในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียน/ประจำวิชาให้เป็นปัจจุบัน เช่น การบันทึกเวลาเรียน					
6	ความสามารถของครูในการสร้างข้อตกลงให้นักเรียนปฏิบัติตาม กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน/ประจำวิชา					
7	ความสามารถของครูในการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนเช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้					
8	ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการหลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ					
9	ความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น มีมุมต่างๆภายในห้องเรียน					
10	ความสามารถของครูในการให้คำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติตนในการเรียนของนักเรียน					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ระดับความสามารถ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	3. การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ					
1	ความสามารถของครูในการใช้คำพูดที่ง่ายกะทัดรัดในการถ่ายทอดความคิดเป็นคำพูดให้นักเรียนเข้าใจได้					
2	ความสามารถของครูในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียน โดยพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
3	ความสามารถของครูในการปรับตนเองให้มีวิธีการพูดคุย การสื่อสารกับผู้อื่นแล้วเกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้					
4	ความสามารถของครูในการใช้ถ้อยคำสนทนาอย่างมีความหมายเหมาะสมกับเวลาและโอกาส โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำพูดที่ผู้ฟังเกิดความอับอาย					
5	ความสามารถของครูในการมอบหมายงานให้นักเรียนด้วยถ้อยคำการสั่งงานที่รัดกุม ชัดเจนและนักเรียนสามารถปฏิบัติได้					
6	ความสามารถของครูในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ตัวอักษรแทนการใช้คำพูด เช่นการเขียนข้อความที่สื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน					
7	ความสามารถของครูในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ตัวสัญลักษณ์แทนการใช้คำพูด					
8	ความสามารถของครูในการสร้างบุคลิกภาพเหมาะสม มีชีวิตชีวา ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อเสริมสร้างการติดต่อสื่อสาร					
9	ความสามารถของครูในการกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในการสื่อสาร					
10	ความสามารถของครูในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ระดับความสามารถ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	4.การประสานประโยชน์					
1	ความสามารถของครูในการติดตาม ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียน					
2	ความสามารถของครูในการกำกับดูแล ความประพฤติของนักเรียน					
3	ความสามารถของครูในการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนของนักเรียน					
4	ความสามารถของครูในการให้คำปรึกษาโดยสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจ					
5	ความสามารถของครูในการแนะนำการสอน เอกสารการสอน และแหล่งวิทยาการให้เพื่อนครู					
6	ความสามารถของครูในการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนร่วมกับผู้ปกครอง					
7	ความสามารถของครูในการปฏิบัติกรเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเมื่อมีโอกาสหรือมีประเด็นเหมาะสม					
8	ความสามารถของครูในการรายงานความประพฤติ ผลการเรียนของ นักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ					
9	ความสามารถของครูในการช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนด้วยความเต็มใจ					
10	ความสามารถของครูในการขยายความคิดพัฒนาชุมชน และการทำงานร่วมกับชุมชน					

ข้อที่	สมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียน	ระดับความสามารถ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5.การใช้นวัตกรรม					
1	ความสามารถของครูในการมอบหมายงานโดยให้นักเรียนสืบค้นหาข้อมูลในรายวิชาเพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต					
2	ความสามารถของครูในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือผลิตสื่อการสอน เช่น การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) บทเรียนมัลติมีเดีย					
3	ความสามารถของครูในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ใหม่ในสาขาวิชาที่สอน					
4	ความสามารถของครูในการเลือกใช้อุปกรณ์เครื่องมือ สื่อการสอนที่ทันสมัยได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
5	ความสามารถของครูในการใช้สื่อ นวัตกรรม ประกอบการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนา นักเรียน และก่อให้เกิดการเรียนรู้					
6	ความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
7	ความสามารถของครูในการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในการศึกษาหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
8	ความสามารถของครูในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
9	ความสามารถของครูในการใช้โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนการสอน					
10	ความสามารถของครูในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน					

ภาคผนวก ค

สรุปการประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ

สรุปการประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือ

แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาสมรรถนะการบริหารจัดการห้องเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

การประเมิน

ตรวจสอบว่าคำถามในแบบสอบถามครอบคลุมตัวแปรในการวิจัยที่ระบุไว้ในปัญหาวัตถุประสงค์ และสมมติฐานตามที่ระบุไว้ในเรื่องที่วิจัยหรือไม่ ถ้าสอดคล้องแสดงว่าเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

วิธีการประเมิน

การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างคำถามกับตัวแปรการวิจัย ดังนี้

คะแนน	+1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
คะแนน	0	หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา
คะแนน	-1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

จากนั้นนำ มาหาค่าเฉลี่ย IOC โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป มากำหนดเป็นข้อคำถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
การมีภาวะผู้นำ						
1. ความสามารถของครูในการ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการ เรียนของนักเรียน	3	2		0.6	✓	
2. ความสามารถของครูในการ จูงใจให้นักเรียนปฏิบัติงานที่ ได้รับมอบหมายให้ประสบ ความสำเร็จ	5			1	✓	
3. ความสามารถของครูที่ชี้แนะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ ด้วยความเข้าใจและมีความ กระตือรือร้น	5			1	✓	
4. ความสามารถของครูในการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัว นักเรียนทั้งเรื่องส่วนตัวและ เรื่องเรียน	5			1	✓	
5. ความสามารถของครูที่เปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	5			1	✓	
6. ความสามารถของครูในการ ให้คำแนะนำนักเรียน ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง	4	1		0.8	✓	

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
	7.ความสามารถของครูที่ฝึกให้ นักเรียนตระหนักว่าตนเองต้อง มีความรับผิดชอบในการเรียน	5				1
8.ความสามารถของครูที่สร้าง ศรัทธาและความไว้วางใจ เป็น แบบอย่างแก่นักเรียน	5			1	✓	
9.ความสามารถของครูในการ ให้คำแนะนำนักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มหรือทำงานร่วมกับ ผู้อื่นด้วยความร่วมมือร่วมใจ	5			1	✓	
10.ความสามารถของครูที่ให้ นักเรียนปฏิบัติงาน และ กิจกรรมด้วยความคิด สร้างสรรค์	4	1		0.8	✓	
การจัดการในชั้นเรียน						
1.ความสามารถของครูในการ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการ เรียนของนักเรียน	5			1	✓	
2.ความสามารถของครูในการ จูงใจให้นักเรียนปฏิบัติงานที่ ได้รับมอบหมายให้ประสบ ความสำเร็จ	5			1	✓	
3.ความสามารถของครูที่ชี้แนะ ให้นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ ด้วยความเข้าใจและมีความ กระตือรือร้น	4	1		0.8	✓	

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
	4.ความสามารถของครูในการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัว นักเรียนทั้งเรื่องส่วนตัวและ เรื่องเรียน	5				1
5.ความสามารถของครูที่เปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	5			1	✓	
6.ความสามารถของครูในการ ให้คำแนะนำนักเรียน ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง	5			1	✓	
7.ความสามารถของครูที่ฝึกให้ นักเรียนตระหนักว่าตนเองต้อง มีความรับผิดชอบในการเรียน	5			1	✓	
8.ความสามารถของครูที่สร้าง ศรัทธาและความไว้วางใจ เป็น แบบอย่างแก่นักเรียน	4	1		0.8	✓	
9.ความสามารถของครูในการ ให้คำแนะนำนักเรียนปฏิบัติ กิจกรรมกลุ่มหรือทำงานร่วมกับ ผู้อื่นด้วยความร่วมมือร่วมใจ	4	1		0.8	✓	
10.ความสามารถของครูที่ให้ นักเรียนปฏิบัติงาน และ กิจกรรมด้วยความคิด สร้างสรรค์	4	1		0.8	✓	

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ						
1.ความสามารถของครูในการ ใช้คำพูดที่ง่าย กะทัดรัดในการ ถ่ายทอดความคิดเป็นคำพูดให้ นักเรียนเข้าใจได้	5			1		✓
2.ความสามารถของครูในการ ติดต่อสื่อสารกับนักเรียน โดย พิจารณาถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	5			1		✓
3.ความสามารถของครูในการ ปรับตนเองให้มีวิธีการพูดคุย การสื่อสารกับผู้อื่นแล้วเกิด ความเข้าใจที่ตรงกันได้	3	2		0.6		✓
4.ความสามารถของครูในการ ใช้ถ้อยคำสนทนาอย่างมี ความหมายเหมาะสมกับเวลา และโอกาส หลีกเลี่ยงการใช้ คำพูดที่ผู้ฟังเกิดความอับอาย	4	1		0.8		✓
5.ความสามารถของครูในการ มอบหมายงานให้ นักเรียนด้วยถ้อยคำการสั่งงาน ที่รัดกุม ชัดเจนและนักเรียน สามารถปฏิบัติได้	5			1		✓
6.ความสามารถของครูในการ ติดต่อสื่อสารโดยใช้ตัวอักษร แทนการใช้คำพูด เช่นการเขียน ข้อความที่สื่อให้นักเรียนเข้าใจ ตรงกัน	5			1		✓

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
	7.ความสามารถของครูในการ ติดต่อสื่อสารโดยใช้ตัว สัญลักษณ์แทนการใช้คำพูด	4	1			0.8
8.ความสามารถของครูในการ สร้างบุคลิกภาพเหมาะสม มี ชีวิตชีวา ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อ เสริมสร้างการติดต่อสื่อสาร	5			1	✓	
9.ความสามารถของครูในการ กระตุ้นนักเรียนให้เกิดความ สนใจและมีส่วนร่วมในการ สื่อสาร	4	1		0.8	✓	
10.ความสามารถของครูในการ แก้ปัญหาและอุปสรรคในการ ติดต่อสื่อสารให้เกิด ประสิทธิภาพ	4	1		0.8	✓	
การประสานประโยชน์						
1.ความสามารถของครูในการ ติดตามช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียน	5			1	✓	
2.ความสามารถของครูในการ กำกับดูแล ความประพฤติของ นักเรียน	5			1	✓	
3.ความสามารถของครูในการ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในการ ปฏิบัติตนของนักเรียน	5			1	✓	
4.ความสามารถของครูในการ ให้คำปรึกษาโดยสร้างความ เชื่อมั่น และความไว้วางใจ	5			1	✓	

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
	5.ความสามารถของครูในการ ครูแนะนำการสอน เอกสารการ สอน และแหล่งวิทยาการให้ เพื่อนครู	5				1
6.ความสามารถของครูในการ ป้องกันและติดตามนักเรียนที่ ขาดเรียนร่วมกับผู้ปกครอง	4	1		0.8	✓	
7.ความสามารถของครูในการ ปฏิบัติการเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาสหรือมีประเด็น เหมาะสม	5			1	✓	
8.ความสามารถของครูในการ รายงานความประพฤติ ผลการ เรียนของ นักเรียนให้ผู้ปกครอง ทราบ	5			1	✓	
9.ความสามารถของครูในการ ช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรม ในชุมชนด้วยความเต็มใจ	5			1	✓	
10.ความสามารถของครูในการ ขยายความคิดพัฒนาชุมชน และการทำงานร่วมกับชุมชน	4	1		0.8	✓	
การใช้นวัตกรรม						
1.ความสามารถของครูในการ มอบหมายงานโดยให้นักเรียน สืบค้นหาข้อมูลในรายวิชา เพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต	4	1		0.8	✓	

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
	2.ความสามารถของครูในการ ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ผลิตสื่อการสอน เช่นทำ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) บทเรียน มัลติมีเดีย	5				1
3.ความสามารถของครูใน การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาสื่อ การเรียนรู้ใหม่ในสาขาวิชาที่ สอน	5			1	✓	
4.ความสามารถของครูในการ เลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อ การสอนที่ทันสมัยได้เหมาะสม กับเนื้อหาวิชา	5			1	✓	
5.ความสามารถของครูในการ ใช้สื่อ นวัตกรรมประกอบการ สอนที่เหมาะสมกับการพัฒนา นักเรียน และก่อให้เกิดการ เรียนรู้	5			1	✓	
6.ความสามารถของครูในการ ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน	4	1		0.8	✓	
7.ความสามารถของครูในการ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ เทคโนโลยีและสารสนเทศ ใน การศึกษาหาความรู้ และสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง	4	1		0.8	✓	

ข้อคำถาม	สรุปผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน			ค่า คะแนน IOC	สรุปการนำ ข้อคำถามไปใช้	
	ตรงและ สอดคล้อง (+1)	ไม่แน่ใจ (0)	ไม่ตรง และไม่ สอดคล้อง (-1)		นำ ไปใช้	ตัด ออก
8.ความสามารถของครูในการ นำนวัตกรรมใหม่ๆ มา ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ ความสนใจของนักเรียนและ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	3	2		0.6	✓	
9.ความสามารถของครูในการ ใช้โปรแกรมบทเรียน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนการสอน	5			1	✓	
10.ความสามารถของครูในการ ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มพูน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	5			1	✓	

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจรรุวรรณ เพ็ชรบุญ
วันเดือนปีเกิด	11 กรกฎาคม 2519
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 183 ม.1 ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25130
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนวัดช่องนนทรี 461 ถ.นนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูคศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดช่องนนทรี 461 ถ.นนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง อ.ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) วิชาเอกการประถมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พ.ศ. 2554	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร